Poštnina plačana v gotovini

Velesejmska številka.

Leto XXII.

TRGOVSKI LIST

Številka 98.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za ½ leta 90 din, za ¼ leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.959.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 1. septembra 1939

Cena posamezni številki din 1·50

Potreben nam je nov muzej

Že ko je priredil Ljubljanski velesejem veliko in izredno dobro in temeljito organizirano **lesno razstavo**, so mnogi predlagali, da se ustanovi v Ljubljani obrtnotehnološki muzej, v katerem bi se zbralo gradivo teh bogatih specialnih velesejmskih prireditev. Nato smo imeli izredno obsežno **novinarsko razstavo**, imeli smo nadalje razstavo **Društva za ceste** in jutri se odpre na našem velesejmu **kmetijska razstava**, ki nudi tako mnogo bogatega gradiva, da mora vsak vzklikniti, da je silna škoda, če se to lepo gradivo kje porazgubi. Že samo z razstavami velesejma bi mogli dobiti ogromno veliko materiala za nov **obrtnotehnološki muzej**, ki ga naše gospodarstvo tako nujno potrebuje in ki bi bil za vzgojo našega naraščaja tako izredne važnosti.

Dejansko se je tudi že začela akcija za ustanovitev takšnega muzeja in sklican je bil tudi že sestanek, na katerem se je izvolil nekak pripravljalni odbor za ustanovitev takšnega muzeja. Kasneje pa je stvar zaspala, čeprav je med tem postala ustanovitev takšnega muzeja še bolj potrebna. Treba je zato, da se akcija za ustanovitev takšnega muzeja obnovi in da se kar sistematično začne delati za uresničenje te misli. Morda bo sedaj, ko je nova notranja ureditev Jugoslavije sklenjena, stvar tudi laže izvedljiva, ker bodo finančna sredstva naših samouprav znatno večja. Na vsak način mi takšen muzej potrebujemo in zato se mora tudi ustanoviti.

Pa še iz drugega razloga je važno, da se stvar uredi. Po dolgem prizadevanju smo vendar prišli tako daleč, da se bo naš velesejem popolnoma prenovil in da dobimo tudi veliko velesejmsko dvorano, ki jo Ljubljana tako nujno potrebuje. Saj niso danes nobeni večji koncerti, nobene večje prireditve v Ljubljani skoraj mogoče, ker ni v Ljubljani res velike dvorane. Ljubljana mora zato dobiti veliko dvorano, v kateri ima prostora več tisoč ljudi in da se takšna dvorana čimprej zgradi ni le stvar velesejma, temveč predvsem tudi ljubljanske mestne občine in tudi banovine. Slovensko kulturno življenje potrebuje takšno dvorano in zato so naše samouprave poklicane, da prav odločno omogočijo realizacijo te misli. A tudi država je dolžna, da to stvar subvencionira, saj je bil Ljubljanski velesejem skoraj ves čas brez državne subvencije oz. dobil tako neznatno, da se ne splača o njej niti govoriti.

Že na prvem sestanku za izvolitev pripravljalnega odbora za obrtno-tehnološki muzej pa se je govorilo, da bi se ta zgradil pri velesejmu, ker bi velesejem tudi vsako leto dajal muzeju novo gradivo. Sedaj, ko je preureditev velesejma pred durmi, je tudi čas, da se reši vprašanje prostora za novi obrtno-tehnološki muzej.

Vsako delo se plačuje in tako smo prišli sedaj do tega, ko se mora tudi nagraditi vse veliko delo, ki ga je opravljal naš velesejem skozi 19 let. O vsem našem gospodarskem, kulturnem, socialnem in narodnem življenju je zbiral podatke ter nam te nazorno podajal v grafikonih, razstavnih objektih, slikah, fotografijah itd. Vse to ogromno gradivo je treba sedaj zbrati v stalni razstavi, da ne bo to veliko delo zapravljeno, temveč da se bo iz leta v leto spopolnjevalo. Tako raste gradivo za naš obrtno-tehnološki muzej, ki se mora zato tudi ustanoviti.

Nova ureditev Jugoslavije bo po vseh pokrajinah Jugoslavije močno dvignila vse življenje. Tekma med pokrajinami se bo povečala in zato je treba, da se tudi mi za to tekmo pripravimo. In pripravimo se najbolje, če zidamo na že doseženih uspehih, če izkoristimo to, kar nam je dal velesejem. To pa moramo tudi storiti zaradi našega naraščaja. V bodoče se bo od mladih ljudi mnogo več zahtevalo, kakor se je doslej. Mladini pa je treba zato tudi dati priliko, da se naobrazi. Nikjer pa ne more dobiti mladina, zlasti ona, ki se posveti pridobitnim poklicem, toliko koristnih pobud kakor v obrtnotehnološkem muzeju. Že samo zaradi mladine moramo tak muzej ustanoviti.

Naš bodoči velesejem

Idejna skica novega glavnega paviljona

V kratkem bo razpisan natečaj za preureditev velesejmskih prostorov, zlasti za načrte novega glavnega velesejmskega paviljona. Vhod v paviljon bi bil z Gosposvetske ceste, približno tam, kjer je sedaj. Velesejmska uprava je v boljšo orientacijo za udeležence natečaja pripravila že sama idejno skico, ki jo tu objavljamo.

Kakor je iz skice razvidno, bi tvoril vhod v velesejem paviljon v obliki odprte podkve. Nato bi sledil slavnostni prostor, katerega stranski stranici bi tvorila dva paviljona. Tu bi bila tudi vedno slavnostna otvoritev velesejmov. Na koncu tega prostora bi bil vhod v novo in veliko dvorano, ki bi imela tudi oder. V dvorani bi bila instalirana tudi centralna kurjava, oba sprednja paviljona pa bi mogla služiti za garderobo in za bife. Kadar ni velesejma, bi torej bila dvorana prosta za najrazličnejše prireditve. Ljubljana bi dobila tako dvorano, ki jo nujno potrebuje in brez katere se njeno kulturno življenje ne more niti prav razmahniti.

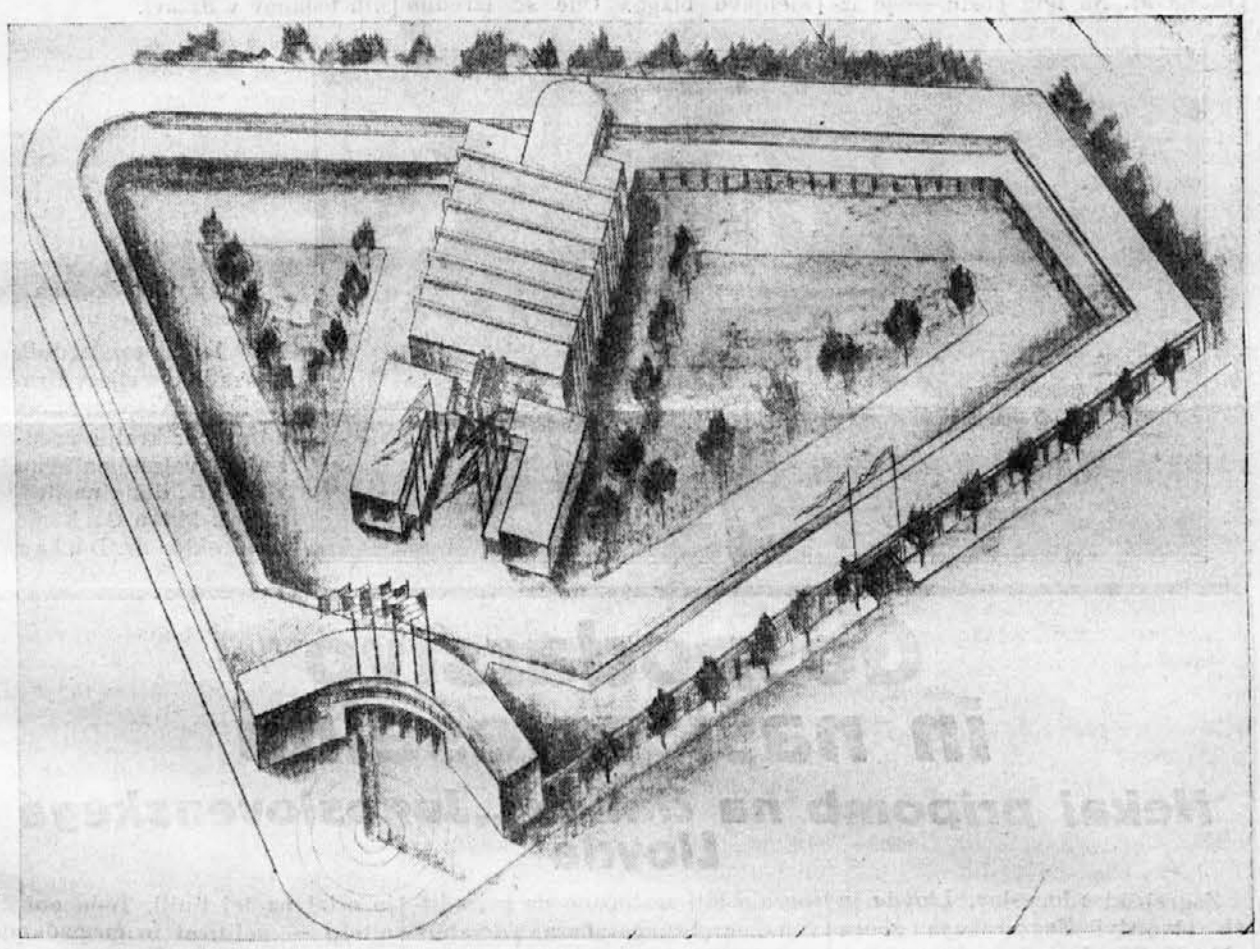

Slovenija ne more biti brez velesejma

Slovenci živimo v malih razmerah, v takšnih pa je vedno zadosti nezadovoljnežev in že skoraj poklicnih nergačev. Nezadovoljni z razmerami, v katerih žive, iščejo vedno priliko, da stresajo svojo nezadovoljnost. Vsaka stvar jim pride pri tem prav, pa naj bo še tako koristna in še tako potrebna. Kolikokrat so se pri nas n. pr. čuli vzkliki: Kaj bomo z univerzo, kam bomo dali toliko šolanih ljudi! In vendar je jasno, da niti en narod, ki hoče živeti, pa naj bo še tako maloštevilen, ne more pogrešati lastne univerze.

Tako so se dostikrat slišali tudi vzkliki, kaj nam bo velesejem! Saj so se že povsod po svetu velesejmi preživeli! Prav tako kakor klici proti univerzi, tako so morali tudi klici proti velesejmu zamreti v splošnem spoznanju potrebnosti in koristnosti teh ustanov. Kajti noben kulturni narod ni brez teh dveh ustanov in noben narod tudi ne more biti brez njih. Sicer je pa življenje samo najlepše dokazalo, da so bili ti klici samo izraz absolutno nekritičnega nerganja. Kajti oba zavoda se veselo in krepko razvijata, nergači pa so morali pod silo dejstva potrebnosti obeh institucij že davno utihniti. Nihče več ne razpravlja o potrebnosti univerze, temveč vse zahteva samo še njeno izpopolnitev, da bo res popolna univerza in tudi z vsemi potrebnimi pripomočki.

Nič drugače tudi ni z velesejmom. Agrarno pasivna Slovenija ne more živeti le od kmetijstva in živinoreje. Slovenija mora brez trgovine, obrta in industrije gospodarsko propasti. O tem ni in in ne more biti nobenega dvoma. Trgovina, obrt in industrija pa se morejo razvijati le, če imajo širok trg, če imajo mnogo odjemalcev in zato morajo gledati na to, da so znani po svetu, da si pridobivajo vedno novih kupcev. S tem pa je tudi že zadosti jasno dokazana potreba velesejma.

Samo zamislimo se nazaj v prve popreobratne čase. Naše najboljše odjemalce v Primorju smo izgubili, prišli pa pod skupno streho z brati, s katerimi nismo imeli skoraj nobenih stikov ali pa le neznatne. Mimo nas so se peljali srbski trgovci na Dunaj in v druga mesta, kjer so kupovali blago, ki bi ga v isti kakovosti, a ceneje dobili pri nas. Nujno potrebna je bila **velikopotezna akcija**, ki bi opozorila naše nove sodržavljane na našo domačo trgovino, obrt in industrijo.

Ta velikopotezna akcija **je bil velesejem**. Na mah je po vsej Jugoslaviji vzbudil zanimanje za slovensko gospodarstvo in za njegove proizvode, istočasno pa bil najučinkovitejša in **najmočnejša propaganda za obisk Slovenije**. V tem pa je tudi drugi veliki pomen Ljubljanskega velesejma za Slovenijo. Kajti **tujski promet** je za Slovenijo življenjske važnosti, ker more tujski promet nadomestiti znaten del deficita v slovenskem gospodarstvu, ki nastaja zaradi agrarne pasivnosti dežele.

Eno glavnih bogastev Slovenije so njeni **gozdovi**. Les, ki ga izvaža Slovenija, ji je dal v konjunkturnih letih **eno četrtino milijarde din dohodkov**. A kako mnogo večji bi bili dohodki od lesa, če ga ne bi izvažali le kot surovino in na pol obdelan, temveč če bi izvažali tudi čisto gotove lesne izdelke. Tudi tu je opravil velesejem velikansko delo. Ljubljanski velesejem je razširil sloves našega **pohištvenega obrta** in pridobil po vsej državi kupce za naše pohištvo. Če pri tej priliki še opomnimo na vzorno prirejeno in v velikem obsegu organizirano **lesno razstavo**, potem smo dovolj podčrtali veliko važnost Ljubljanskega velesejma za naše lesno gospodarstvo. Samo to naj še pripomnimo, da je **pohištvena razstava** na Ljubljanskem velesejmu že stalna in da se ne more več pogrešati.

A tudi za naše **kmetijstvo**, kako silno mnogo je storil Ljubljanski velesejem. Velike **razstave živine** so vzpodbujale živinorejce, stalne mlekarske razstave so širile sloves slovenskih **mlečnih izdelkov** ter bistveno pripomogle, da se je slovensko sirarstvo tako lepo razvilo. Perutninarske razstave, razstave kmetskih pridelkov, semenogojska razstava in cela vrsta drugih razstav so opozarjale kmetovalce, kako morejo povečati svoj pridelek in mu zvišati ceno. Omenjamo še številne **sadne razstave**, stalne razstave **kmetijskih strojev** ter izdelkov, ki so kmetijstvu potrebni. Ni le slučaj, da je kmetsko ljudstvo vedno v velikem številu obiskovalo Ljubljanski velesejem, ker tudi največja reklama ne bi mogla za trajno pridobiti kmetsko prebivalstvo velesejmu, če ne bi ta njemu tudi nekaj nudil. Ljubljanski velesejem pa je nudil mnogo koristnega, a tudi lepega in zabavnega.

Velik del našega kmetskega ljudstva se more preživljati le na ta način, da dela tudi v drugih poklicih ali da si pomaga s **hišnim obrtom**. Prav tako je vse polno naših nameščencev zaradi nižjih plač prisiljenih, da si s postranskimi zaslužki služijo nujno potreben dodatek k plači. Za vse te ljudi je prinesel Ljubljanski velesejem vsako leto vedno nove vzpodbude, ko je prirejal razstavo malih živali, ko je iz leta v leto prirejal razstave **izdelkov malega obrta, narodnih vezenin** itd., ko je uvajal v svet razne iznajdbe, ko je kazal novosti iz drugih dežel. **Velika šola je bil in je Ljubljanski velesejem za naše ljudi** in tudi ta njegov pomen je treba poudariti.

Vsaka panoga našega gospodarstva je imela svoj dobiček od velesejma, vsaki je dajal velesejem priliko za propagando njenih izdelkov, vsaki je dovajal kupcev. Močna opora vsemu našemu gospodarstvu je postal Ljubljanski velsejem in zato ga to kratkomalo ne more več pogrešati, in ga tudi noče. Ljubljanski velesejem je danes **reprezentativna prireditev slovenskega gospodarstva** in to bo postal še v večji in popolnejši meri, ko bo dobil nove paviljone, ko se bodo mogle vse njegove številne razstave prirediti še okusneje, še učinkovitejše in še z večjim uspehom.

Težke čase je preživelo slovensko gospodarstvo, odkar je bil otvorjen I. vzorčni velesejem v Ljubljani, vedno pa je našlo v Ljubljanskem velesejmu svojo zanesljivo in trdno oporo. Slovenija zato Ljubljanskega velesejma ne more več pogrešati.

Trije velesejmi

Prireditve Zagrebškega zbora, Beograjskega sajma in Ljubljanskega velesejma

V našem časopisju je bilo že precej polemike o vprašanju, če so nam trije velesejmi res potrebni in če ne bi bilo mnogo bolj racionalno, da bi imeli samo enega, pa tega tembolj velikega. Kakor po navadi nimajo v praktičnem življenju samo teoretična razpravljanja posebnega učinka, tako se je izkazalo tudi pri tem vprašanju. Dočim so nekateri teoretizirali, so vsi trije velesejmi **delali**. Tako se je renoviral in povečal Zagrebški zbor, se stalno širil beograjski sajam in se pripravlja Ljubljanski velesejem, da svoje stare paviljone nadomesti z novimi. Tako so vsi trije velesejmi pokazali, da so močnejši od teoretikov, da je življenje na njih strani in da zato tudi napredujejo. Nositi vodo v morje, se pravi danes govoriti proti velesejmom ali jih omalovaževati.

Druga stvar pa je seveda, če se razpravlja o tem, kako bi se dalo doseči **večje sodelovanje vseh treh velesejmov**, da bi se ti uspešneje medsebojno podpirali. O tem pa se more govoriti in to vprašanje je načel v svoji zadnji velesejmski številki »Jugoslavenski Gvoždjar«, ki izvaja v svojem uvodniku takole:

Velesejmske razstave imajo v moderni dobi **nenavadno velik gospodarski pomen za vsako deželo.** One so motor proizvodnje ter gospodarske zamenjave. Brez njih se danes niti ne morejo zamisliti gospodarske pridobitve v njih polnem obsegu, ker hitri tek časa zahteva nazorno spoznavanje proizvodnje v kinematografski obliki.

Mednarodno spoznavanje novih predmetov proizvodnje prihaja najbolje do izraza z velesejmskimi prireditvami. Te razstave imajo mednaroden značaj ter se tu zato razstavljajo predmeti in blago skoraj iz vsega sveta. Na posameznih velesejmih prihaja do izraza v prvi vrsti proizvodnja, potem pa se na teh terenih razvija tudi lokalna in mednarodna trgovina.

Novodobna tehnika s svojimi **iznajdbami** demonstrira na takšnih razstavnih terenih svoje najnovejše proizvode ter jih s tem približuje širokemu svetu.

Velesejmi seznanjajo potrošnike z novimi proizvodi in imajo s tem tudi **vzgojni značaj**. Kajti zapisana propaganda nima nikdar tega učinka, kakor pa nazorno razstavljanje samih predmetov.

Na velesejmskih prostorih se osredotočujejo vse oblike pisane, govorjene, gledane in tolmačene propagande ter reklame. Celo več! Na teh razstavah se dopolnjujeta propaganda in prodaja, proizvodnja in nakupi, atrakcije in pouk pa omogočajo pobude, da pridejo vse te harmonične predstave do maksimalnega učinka.

Tako je po vsem svetu ter je tako tudi pri nas.

V naši državi imamo **tri glavne velesejme**. Prvi je po svojem postanku **Zagrebški zbor**, za njim je nastal **Ljubljanski velesejem** (ki pa je bil v Jugoslaviji prvi velesejem po vojni, op. ur.) in kot tretji se je pojavil **Beograjski velesejem**.

Vsak od teh treh velesejmov ima svojo izrazito fiziognomijo. Ustaljeni običaji so napravili iz teh velesejmov mednarodne forume svojega posebnega pomena oz. v svojih pokrajinah.

Zagrebški zbor kot najstarejša ustanova te vrste v državi je zbral okoli sebe najpomembnejše mednarodne razstavljalce predmetov splošnega in posebnega pomena. Kot takšen je dosegel laskave uspehe od svojega nastanka pa do svojega grandioznega razvoja.

Tudi z onimi sredstvi, s katerimi razpolaga in s katerimi je razpolagal, je dosegel ravan svetovnega slovesa. More se reči, da se more danes meriti z vsemi podobnimi ustanovami mednarodnega oz. svetovnega slovesa. **Najbližja bodočnost bo pokazala, da se ta ustanova nahaja pred svojo veliko notranjo reorganizacijo in razširitvijo in da bo Zagrebški zbor kronal svoje delo s sijajnimi manifestacijami svojega načrtnega, modernega in naprednega razširjenja.**

Zaslužni upravi se je posrečilo, da je z velikimi napori uresničila ta prizadevanja. Upamo pa, da bodo v bodoče tudi oblasti z njo sodelovale in ji pomagale tudi s subvencijami, kakor te uživajo tudi drugi velesejmi v državi.

Ljubljanski velesejem kot mednarodna velesejmska ustanova prve vrste dobiva iz leta v leto vedno večji ugled. Manifestira se kot velesejem splošnega pomena, zaradi česar je dobro znan doma in po svetu ter tudi priznan. **Ima pa še drugo odliko** in ta je v tem, ker se je že večkrat **izkazal kot posebno razstavišče specialnih proizvodov.** Tako na primer s posebno prireditvijo **razstave proizvodov gozdne industrije ter predmetov iz te gospodarske panoge** (lesna razstava). Na tem poslu se je izkazal Ljubljanski velesejem vrednega svojega renomeja, njegova uprava pa je zadolžila našo javnost in pristojne činitelje, da se zlasti zanimajo za njeno delo.

Beograjski velesejem kot najmlajša ustanova te vrste v državi je s hitrim tempom dosegel ostala naša dva velesejma in dokazal s tem upravičenost svojega obstoja. Ta ustanova je začela s potrebnimi sredstvi s pomočjo zasebne in državne iniciative ter dosegla mednarodni nivo, ki je danes gotovo enak vsem svetovnim gospodarskim razstavam.

Načrti, ki obstoje za razširjenje beograjskega velesejma, kažejo na grandioznost razvoja tega domačega velesejma.

Poleg teh treh osrednjih velesejmov se pojavljajo pri nas tudi **pokrajinske lokalne razstave.** Tako n. pr. vedno dobro uspeli, znani in koristni **Mariborski teden** in **»Subotiška nedelja«.** V tem pogledu pa imata tudi Sarajevo in Novi Sad svoje aspiracije, dočim je **Osijek** svojo kmetijsko in živinorejsko razstavo zaradi finančnih težkoč opustil.

Toda pokrajinske razstave morejo zelo koristno delovati za zamenjavo blaga. One so izredno **koristne za domačo trgovino, naši centralni velesejmi pa imajo čisto drug pomen.**

Pred vsem bi hoteli poudariti, da bi morali naši glavni državni velesejmi izvesti neko **razdelitev dela.**

Trije velesejmi v državi obsega, kakršnega je naša, opravljajo svoje naloge sicer odlično, toda veliko vprašanje je, če te naloge tudi širša javnost dobro razume. Mogoče je, da postanejo vsi trije velesejmi preveč velikanska telesa za naše razmere, zlasti če se bodo vsa tri izpopolnjevala v isti smeri.

Da se to prepreči, je treba pravočasno misliti na razdelitev dela, nalog in dolžnosti. Treba je namreč misliti na **sporazumno specializiranje vseh treh velesejmov v državi,** ker se dogaja, da bi se mogli razstavni predmeti preveč nakopičiti.

Če bi n. pr. vse tri uprave naših velesejmov v tem pogledu dosegle načelen sklep o razdelitvi dela oz. **približni specializaciji,** smo prepričani, da bi vse naše velesejmske organizacije dosegle gotov in stoodstoten uspeh. Na tem načrtu je začel po lastni iniciativi delati **Ljubljanski velesejem.** To idejo je treba dopolniti, toda na podlagi medsebojnega sodelovanja vseh treh velesejmov v državi. S tem bi koristili splošnemu načrtu dela velesejmov, a tudi drugim gospodarskim prizadevanjem teh eminentnih ustanov v državi.

Kraljevska družina na velesejmu

Na levi predsednik Zveze industrijcev Dragotin Hribar, takoj na desni pri kralju predsednik velesejma Fran Bonač, dalje na desni inž. Milan Šuklje in direktor dr. Dular

Gospodarstvo in naši velesejmi

Nekaj pripomb na članek „Jugoslovenskega Lloyda"

Zagrebški »Jugoslov. Lloyd« je ob otvoritvi Zagrebškega zbora objavil članek pod naslovom Gospodarstvo in Zagrebški zbor. V tem članku razvija naslednje misli:

Lansko leto je praznoval ZZ svojo 30letnico, ki je bila jubilej dela za napredek našega gospodarstva. Doseženi so bili zavidanja vredni rezultati. Moglo bi se reči, da je ZZ izvršil svojo dolžnost. Vendar pa bi pripomnili, da je ni izvršil popolnoma, in sicer zaradi **nerazumevanja samih pridobitnikov.**

Trije vzroki so za to nerazumevanje: eden je izven gospodarskega območja, druga dva pa izvirata iz gospodarske dezinteresiranosti, ker gre dotičnim interesentom na našem trgu tako dobro, da ignorirajo ZZ ali pa ga omalovažujejo. V vseh teh primerih pa gre za **gospodarske edinice izven Zagreba,** pa čeprav tudi odziv iz hrvaške metropole ni takšen, kakor bi bilo želeti. Čeprav so ti pojavi brez bistvenega vpliva na samo delo ZZ, vendar je potrebno, da jih podrobneje obravnavamo. Zlasti je to potrebno sedaj, ko se pripravljajo **dalekosežne spremembe v naši notranji politiki in ko je treba razčistiti odnošaje med gospodarstvom in ZZ.**

Vse gospodarstvo, ki gravitira proti Zagrebu, tudi zunanje, bi moralo biti zastopano na prireditvah Zagrebškega zbora. To zahtevajo poslovni interesi do ozemlja, s katerim poslujejo. Vsa ta podjetja bi tvorila na prireditvah ZZ kompaktno celoto poleg razstavljalcev iz tu- in inozemstva.

Izostanek nekih gospodarskih podjetij na manifestacijah ZZ, če bi se to zgodilo le slučajno kako leto, bi mogel biti razumljiv. Nikakor ni mogoče nič očitati onim, ki zaradi slabega poslovanja ne bi sodelovali. Zato hočemo pokazati le na one, ki ne izostajajo na ZZ le slučajno in iz stvarnih razlogov in za katere se dobro ve, da izredno dobro poslujejo. Ne spuščajoč se v preteklost pripominjamo le mimogrede, da se je **Jugočelik d. d.** abstiniral iz ZZ prav gotovo le iz **negospodarskih razlogov. A slovenska industrija — to pot papirna industrija — ki je našla na našem trgu izreden plasman svojih predmetov, briljira prav tako s svojo odsotnostjo.**

Vsakdo ima svobodo, da razstavlja, kjer hoče. Nikogar nočemo siliti proti njegovi volji. **Vendar pa se morajo prizadeti zavedati, da se bo odslej vodil račun o tem.** Minili so časi, ko se je moglo iz političnih razlogov ali iz indolence ali prevzetnosti delati po mili volji.

ZZ je v vseh svojih 30 letih obstoja skušal služiti celotnemu gospodarstvu vse države. Tudi danes je ostal na tej liniji. Toda oni činitelji — **politični** in gospodarski —, ki bodo odslej v novi situaciji pazili na to, kako se kdo ponaša proti ZZ, bodo morali sprejeti potrebne sklepe.

Vsa prizadevanja se morajo usmeriti k enemu cilju močne povezanosti vseh gospodarskih komponent, ki bodo dale rezultanto: **pravo silo našega gospodarstva.** Abstinenca, nezanimanje, ignoriranje in omalovaževanje kogar koli se mora **zatreti. V novo ustvarjeni notranje-politični situaciji se bo to laže storilo** in prizadeti si naj to zapomnijo!

Kdor hoče delati v našem gospodarstvu ima tudi **dolžnosti.** Plasiranje vseh proizvodov na naših trgih se ravna po načelu svobodne konkurence. Ta pa se more preprečiti onim, ki mislijo, da morejo celo v naših razmerah delati po mili volji in izkoriščati veliko širokogrudnost in gostoljubnost »romantične sredine«, dočim oni kot poslovni ljudje vedo, kako se mora delati. Ti časi so minili.

Mi smo bili vedno zagovorniki svobode delovanja gospodarstva na trgih in proti omejevanju gospodarske delavnosti na zmanjšana upravno-politična območja. To stališče **zastopamo tudi danes. To pa ne pomeni, da bi mogla posamezna podjetja pri nas po mili volji delati, uživati materialne koristi, istočasno pa se oproščati vseh dobrih poslovnih običajev, med katere spada tudi razstavljanje.**

Ob vsaki priliki je gospodarstvo, ki gravitira proti Zagrebu in ki ima odjemalce ravno v hrvatskih krajih klicalo **»na okup«, kakor hitro se je čutilo zapostavljeno.** Ko pa je prilika, da se **vidi na ZZ vse gospodarstvo »na okupu«, da se manifestira njegova kompaktnost, pa jih ni.** Ti, ki delajo drugače, kakor govore, morajo vedeti, da bo njih delo tudi **temu primerno honorirano!** Iz oportunizma zatekati se celo pod politično okrilje, pri tem pa v določenem trenutku ignorirati svojo dolžnost, to zahteva potrebno reakcijo.

Kar se pa tiče one druge skupine, ki omalovažuje ZZ in ki misli, da je dovolj močna, da more tudi nasprotovati, tu pa niso potrebni **nikaki obziri.** Tem bolj ker gre za izvenhrvatska podjetja, ki pa pri nas zelo dobro prodajajo. **Nova politična situacija** jih mora hitro poučiti, da je časov omalovaževanja konec in da se morajo hitro preorientirati, če nočejo izkusiti **posledice za svoje kupčije.** Borimo se za gospodarsko enakopravnost, toda zahtevamo, da oni, ki **imajo od tega koristi, brezpogojno spremene svojo dosedanjo taktiko in da se prilagode našim razmeram.**

Nazadnje še besedo o tretji skupini, ki iz **političnih** razlogov ne sodeluje na ZZ. **Novi politični duh,** ki bo zavladal v državi, bo takšni gospodarski politiki hitro napravil konec. Ker se bodo zgodile velike **spremembe v državnih uradih in v gospodarski politiki državnih podjetij,** bodo eliminirani vsi, ki bi skušali še nadalje širili duha razedinjevanja naroda. **Po političnem sodelovanju mora na vsak način priti tudi do gospodarskega sodelovanja ... Dočim se na eni strani pripravlja uvod za novo politično življenje, se ne sme pozabiti na naše gospodarske razmere,** ki zahtevajo temeljite remedure za njih ozdravljenje.

*

Tako »Jugoslov. Lloyd«. Ne more se zanikati upravičenost, da nastopa list proti onim podjetjem, ki samo delajo lepe dobičke na hrvatskem trgu, ne poznajo pa tudi svojih dolžnosti do tega trga. Tudi v Sloveniji moramo isti pojav le prepogostokrat konstatirati in izvenslovenska podjetja, ki delajo tudi v Sloveniji lepe dobičke, so na Ljubljanskem velesejmu le redki gostje. Če **narodno** zavedna gospodarska **javnost** na takšna omalovaževanja naših velesejmov **reagira,** se pač ni treba čuditi, ker je ta reakcija v glavnem zdrava.

Drugo vprašanje pa je, če je umestno takoj začeti **groziti s politično silo.** Mislimo, da je to silno dvorezen nož, ki je zlasti za gospodarsko življenje skrajno neprimeren. Zašli bi v pretežke razmere, ki ne bi bile prav nikomur v korist.

Pa tudi nepotrebne so grožnje s političnim pritiskom. Velesejmi so prvovrstno reklamno sredstvo, ki jih zlasti velika podjetja ne bi smela pogrešati. Ne glede na to, pa tudi že pravilno pojmovan interes narekuje podjetjem, da razstavljajo tam, kjer imajo dober odjem. Ne morejo vsega dela opraviti potniki. Če je kateri izdelek znan, potem se tudi prodaja laže, kakor pa če je neznan. Dobra podjetja morajo to razumeti, razen seveda, če niso včlanjena v nekem **kartelu** in se čutijo zaradi tega tako močna, da morejo na trgu kar diktirati. Edino v tem primeru pa bi bile umestne grožnje tudi s političnim pritiskom.

Pri tem pa je treba rešiti še **eno vprašanje.** Če so vsi trije naši velesejmi istočasni, potem je v resnici marsikateri stroki težko, da bi **razstavljala na vseh treh velesejmih.** Ne samo, da bi zahtevalo preveč finančnih žrtev, tudi samo aranžiranje treh različ-

nih razstav hkrati dela težave, a tudi osebja, ki mora biti pri teh razstavah, dostikrat primanjkuje. Zato bi se morala izvršiti neka delitev dela, da se ne bi od podjetij zahtevalo preveč in da bi naši velesejmi ne bili v istem času in da tudi ne bi isto razstavljali. Šele ko je to vprašanje rešeno, se more tudi objektivno presoditi, če je izostalo katero podjetje iz zle volje ali ne.

Mislimo, da bi se samo v tej smeri moralo začeti delati.

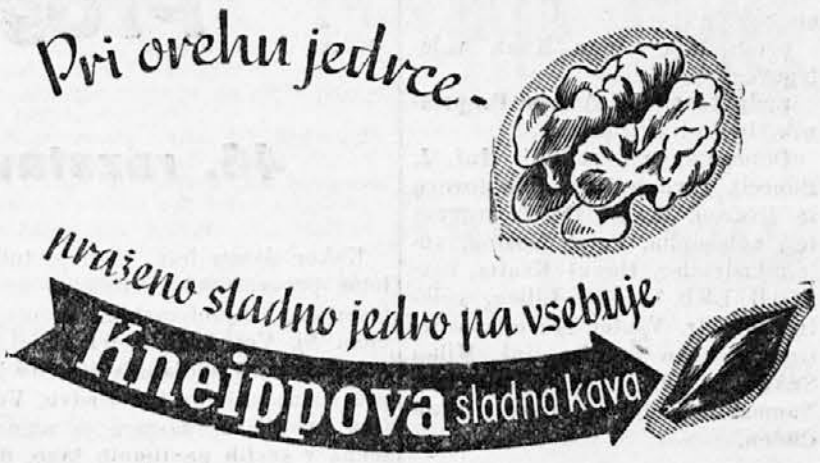

Kratek pregled dosedanjih razstav velesejma

Nič ne dokazuje bolj veliko koristnost Ljubljanskega velesejma ko že samo bežen pregled posebnih razstav, ki jih je priredil Ljubljanski velesejem. Za naše gospodarstvo in za našo kulturo so bile te razstave izrednega pomena in mnogokrat so samo te razstave dale pobudo za novo delo, za nove uspehe.

Prvi trije velesejmi niso še imeli posebnih razstav, kar takrat tudi ni bilo potrebno, ker je takrat naše gospodarstvo potrebovalo predvsem to, da Jugoslavija spozna izdelke in proizvode gospodarstva Slovenije, slovenski gospodarski ljudje pa pridobitve tujega sveta. Prvi trije velesejmi so bili zato predvsem posvečeni **trgovini, obrtu in industriji.** Vsi prvi trije velesejmi so imeli tudi mnogo tujih razstavljalcev ter je l. 1928. razstavilo že 47 francoskih (pred enim letom le 22), 39 italijanskih, 29 avstrijskih, 24 češkoslovaških, 10 nemških, 4 angleške in 1 švicarska tvrdka. Naš velesejem se je torej že zgodaj utrdil kot **pravi mednarodni vzorčni velesejem.**

Kmalu pa se je utrdil tudi kot **slovenski velesejem,** ki je imel svojo posebno noto, pa čeprav je opravljal vse funkcije mednarodnega vzorčnega velesejma. Ta slovenski značaj so mu dale predvsem njegove **posebne razstave.** Z njimi se je tesno povezal s slovenskim gospodarskim, kulturnim in narodnim življenjem, z njimi je postal tudi verno zrcalo našega življenja in hotenja. Te posebne razstave so tudi omogočile, da se je tako globoko ukoreninil v našem človeku, ki je vedno našel na velesejmu tudi stvari, ki so se tikale njega osebno, pa naj je pripadal temu ali onemu stanu, temu ali onemu sloju.

Prva posebna razstava je bila prirejena na velesejmu l. 1924 pod naslovom **Priroda Slovenije.** Imela pa je tri velike oddelke: **lovski, planinski in ribarski.** To leto je priredil velesejem tudi prvi redni sejem. V opernem gledališču pa je priredil velesejem **prvo modno revijo,** ki je bila novost za Ljubljano in ki je doživela velik uspeh.

Veliki uspeh posebne razstave »Priroda Slovenije« je dal pobudo, da je storil velesejem še nov pomemben korak v svojem razvoju in priredil prihodnje leto **dva velika velesejma,** spomladanski, ki je ohranil predvsem značaj mednarodnega vzorčnega velesejma in pa jesenski velesejem pod naslovom **»Ljubljana v jeseni«.**

Že takoj prvi jesenski velesejem je dokazal, kako pravilno je velesejmska uprava presodila situacijo, ko je uvedla jesenski velesejem. Zanimanje za velesejmske prireditve je znova oživelo in še naraslo.

Ni pa bil niti s tem zaključen razvoj ljubljanskega velesejma. Jesenske razstave so se vedno bolj izpopolnjevale in zavzemale obseg, ki je imponiral. Posebno pa so se razvile te posebne razstave od l. 1933. dalje. Tako je bila tega leta otvorjena velika **veterinarska razstava,** ki je zavzemala prostor 1500 m². Naslednje leto je presenetila obiskovalce cela vrsta posebnih razstav, zlasti na široko zasnovana **glasbena razstava.**

Jesenski velesejem l. 1935. je bil v znaku **jadranske razstave,** leta 1936. velike in vzorno urejene vsedržavne **lesne razstave,** ki je silno dvignila ugled velesejma.

Prav tako je bila popoln uspeh velika razstava **slovenskega novinarstva** l. 1937., ki je bila nameščena v treh velikih paviljonih in ki je privabila izredno veliko število ljudi na velesejem.

L. 1938. je bila »Ljubljana v jeseni« v znaku velike **mednarodne fotografske razstave** in likovne razstave, spomladanski velesejem pa je odlikovala razstava **»Naše ceste«.**

Poleg teh velikih in največjih razstav pa je priredil velesejem še celo vrsto drugih. Da navedemo vsaj nekatere glavnejše:

Gospodarske razstave

L. 1925. je bila prva razstava **malega obrta,** ki je bila prirejena tudi vsa naslednja leta. To leto smo imeli tudi **vajensko-obrtno razstavo.** Naslednjega leta je bila velika vrtnarska razstava.

L. 1927. je bila velika stavbena, kmetijska, **vrtnarska** in razstava kanarčkov.

L. 1928. je velesejem proslavil 160letnico Kranjske kmetijske družbe z veliko **kmetijsko razstavo.**

V naslednjih letih so bile zaporedoma **vrtnarske** razstave, **gozdarske, lovske** in prvič tudi razstava **društva »Zoo«.** Lepo priliko, da bi se iz slednje razstave razvil stalni zoološki vrt v Ljubljani, je Ljubljana zamudila. In tako smo še danes brez njega, čeprav so se ljubitelji živali zelo prizadevali, da bi to misel realizirali. A ni bilo razumevanja in menda ga še ni niti danes.

Pozabiti tudi ne smemo številne **razstave malih živali,** ki so bile stalne, da je že l. 1936. bila njih prva jubilejna razstava.

Tudi razstave **slovenskih gospodinj** so dale celo vrsto koristnih in hvalevrednih pobud.

Sledile so še številne **obrtne razstave, semenogojska,** posebno razstavo so priredili l. 1933. **krojači,** prirejenih je bilo več **tujsko-prometnih** razstav, l. 1935. smo imeli razstavo **domače volne in domačih preprog,** nadalje razstavo **sladkovodnih rib,** l. 1934. je bila velika **hranilniška razstava,** imeli smo tudi razstavo **o propagandi in reklami itd.** Vsem panogam gospodarstva je posvečal velesejem svojo pažnjo, dal polno pobud za napredek in za zboljšanje gospodarskih razmer, samo da se te pobude od odločujočih činiteljev niso tudi vedno upoštevale. Spominjamo tu le na veliko **lesno razstavo,** ki kljub svoji veliki moralni zmagi vendar ni mogla priboriti našemu lesnemu gospodarstvu pravega upoštevanja.

Stalna prireditev ljubljanskega velesejma je tudi **sejem kož,** ki je obvaroval naše ljudi, da niso prodajali naše kože v tujino v brezcenje.

Kulturne razstave

Izredno veliko je tudi storil Ljubljanski velesejem za dvig slovenske kulture, za spoštovanje slovenske kulturne tradicije in za njeno utrditev v javnem življenju. Navajamo predvsem številne razstave **likovne umetnosti.** Teh je bilo tako veliko in tako lepih, da moremo reči, da je slovenska upodabljajoča umetnost dobila v velesejmu stalno in veliko oporo.

Velesejem je nadalje priredil veliko **gledališko razstavo** leta 1927., celo vrsto razstav narodnih noš, krasno razstavo **»Slovenska mesta«** l. 1931., veliko razstavo **slovenske knjige l. 1933.,** nadalje **razstavo slovenskih cerkva, misijonske razstave** združene z narodopisnimi razstavami, **esperantske razstave,** razstavo **meščanskih šol,** vzorno urejeno arhitektonsko razstavo, **kartografsko, umetnostne portretne fotografije** in jugoslovanskih **plakatov.** Posebej je treba omeniti tudi razstavo **slovenske žene.**

Izreden uspeh je doživel tudi **festival naših ljudskih plesov,** ki je bil ne le za Ljubljano, temveč za Jugoslavijo — dogodek.

Velikanska množina dragocenega gradiva je bila zbrana na teh razstavah, da je vse klicalo po ustanovitvi posebnega slovenskega muzeja. A tudi ta zdrava pobuda ni doživela uresničenja.

Športne in druge razstave

Že l. 1925. je bila na velesejmu prva **razstava slovenskega športa,** nadalje sta bile dve **zrakoplovni razstavi,** velika **alpinistična razstava** ter številne **tujsko-prometne razstave.** Posebej je treba omeniti tudi veliko **gasilsko razstavo** l. 1935., nadalje **sokolsko razstavo** in **skavtsko razstavo.**

Ta bežni pregled zadosti jasno dokazuje, da ni Ljubljanski velesejem zanemarjal niti ene panoge našega gospodarskega, kulturnega, socialnega in narodnega življenja. Vse te razstave so imele pozitivne uspehe, vsaka od njih je bila plod vestnega dela in vse so bile podnet za nove in večje uspehe.

Tako je Ljubljanski velesejem v polni meri dosegel namene, zaradi katerih je bil ustanovljen. S svojimi spomladanskimi velesejmi je seznanil tujino s slovenskimi proizvodi ter slovensko javnost s tujimi ter bil posredovalec za zamenjavo blaga, s svojimi jesenskimi prireditvami pa je krepil slovensko samozavest in klical k napredku.

Ljubljanski velesejem je in ostane visoka aktivna postavka v naši narodni bilanci!

„Ljubljanski veliki semenj“ od 3. do 12. septembra 1921

Tako se je oficialno imenoval prvi Ljubljanski velesejem, kakor čitamo v prvem velesejmskem katalogu. V njem je uvodoma tudi na kratko obrazložen namen in cilj velikega semnja. Tako pravi uvod med drugim:

V kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev **ima Slovenija najbolj razvito industrijo, obrt in trgovino.** Ljubljana je nadalje naravno **središče Slovenije** in je zaradi **svoje ugodne zemljepisne lege** imela že pred vojno **izredno živahne trgovinske zveze.** Po ustanovitvi kraljevine SHS se je važnost Ljubljane kot trgovinskega in industrijskega **središča še povečala**... Ljubljana pa ima tudi dobre in hitre **zveze z gospodarsko zelo razvito zapadno Evropo.** Neoviran pa je sedaj tudi njen promet z vzhodnimi deli države... To in **pa bližina morja** usposablja Ljubljano za velevažno tržišče ne samo za Slovenijo, ampak **za vso državo.**

Veliki trgovski pomen Ljubljane je kupčijski svet tudi takoj spoznal in začel **posečati Ljubljano v kupčijske svrhe.** Trgovinski stiki z Ljubljano se jačijo od dne do dne. Naravno je, da se je pozornost trgovskih, industrijskih in obrtnih krogov Slovenije morala obrniti na to, da **te stike čim bolj olajšajo** in da nudijo na čim hitrejši in udobnejši način vpogled v produkcijo Slovenije — in dado čim **boljšo priliko za sklepanje kupčij.** In tako je vzklila misel prirediti v Ljubljani vzorčni semenj, kjer more kupec videti na enem mestu združene vzorce najraznovrstnejšega blaga, ki se more nabaviti v Sloveniji.

Nato pravi uvod, da pa bo veliki semenj razstavljal vzorce iz vse države, pa tudi iz drugih držav.

Kakor je uvod kratek, vendar zadostno jasno pove, zakaj je bil ustanovljen Ljubljanski velesejem. Ustanovljen je bil iz potrebe, ker se brez njega slovensko gospodarstvo ni moglo razvijati, ker ni moglo izkoristiti konjunkture, ki je takrat nastala za trgovino, obrt in industrijo v Sloveniji.

Kljub evidentne potrebe pa velesejem ne bi bil ustanovljen, če ne bi člani konzorcija pokazali naravnost

izredno požrtvovalnost.

Denarja je imel velesejmski urad nekaj nad 150.000 din, ustanovni stroški za velesejem pa so znašali 3,500.000 din. Ta denar so dali slovenski gospodarski ljudje in tvegali, da izgube tudi ves denar, ker uspeh velesejma nikakor ni bil zagotovljen. Pa še eno stvar je treba tu omeniti. Vsi člani uprave in nadzorstva velesejma so vsa leta delovali vedno brezplačno in tudi niso dobivali nobenih tantiem. **Ljubljanski velesejem je nastal in rastel zaradi požrtvovalnosti naših gospodarskih ljudi.** To treba poudariti!

Organizacija »Ljubljanskega velikega semnja«

je bila naslednja:

Pokrovitelj je bil danes že pokojni trg. minister **dr. Mehmed Spaho.**

Častno predsedništvo so tvorili:

kr. pokrajinski namestnik **Ivan Hribar,**

zastopnik kr. pokr. nam. **dr. Vilko Baltič,**

predstojnik min. trg. ind. oddelka v Ljubljani **dr. Rudolf Marn,**

predsednik trg. obrt. zbornice **Ivan Knez,**

univ. prof. in prodekan **dr. Leonid Pitamic,**

predsednik Ljublj. kred. banke in odvetnik **dr. Ivan Tavčar.**

Glavni odbor

so tvorili:

predsednik: Fran Bonač,

podpredsedniki: Dragotin Hribar, predsednik Zveze industrijcev, **Ivan Jelačin,** predsednik Zveze trg. gremijev in **Ivan Ogrin,** podpredsednik trg. obrt. zbornice.

Tajnika sta bila: **dr. Viktor Murnik,** I. tajnik trg. obrt. zbornice in **Karel Detela,** ravnatelj urada »Ljubljanskega velikega semnja«.

Blagajnik je bil **Ciril Dolenc,** ravnatelj Obrtne banke, člani pa še **dr. Fran Windischer, Ivan Mohorič in dr. Ciril Pavlin.**

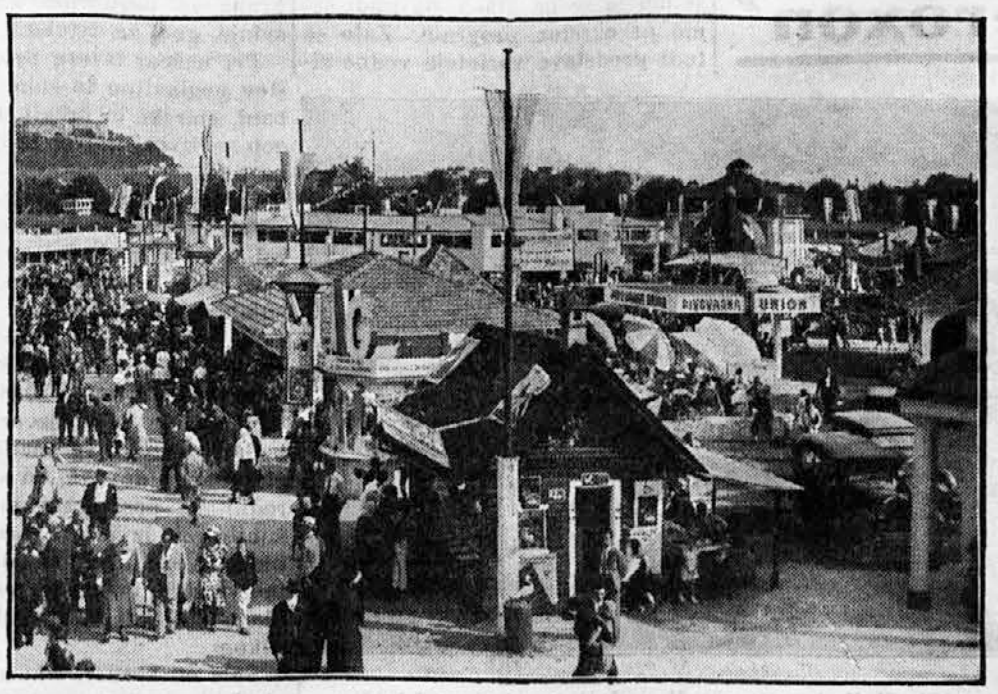

Pogled na velesejmske paviljone in živahno velesejmsko vrvenje

Konzorcij

so tvorili:

predsednik: **Ivan Knez**, veletrgovec,

podpredsednik: **Avgust Praprotnik**, bančni ravnatelj.

Odborniki pa so bili: **Inž. J. Boncelj**, ravnatelj Strojnih tovarn in livaren, **Karol Deželа**, ravnatelj velesejma, **Peter Kozina**, veleindustrialec, **Hanuš Krofta**, ravnatelj LKB, **Alojzij Lilleg**, veletrgovec, **dr. Viktor Murnik**, veletrgovec **Fran Stupica, inž. Milan Šuklje** in **dr. Fran Windischer.** Namestnik je bil veletrgovec **Fran Čuden.**

Že prvi sejem popoln uspeh

Prvi velesejem je obsegal 25.000 kvadratnih metrov in je bil torej znatno manjši od sedanjega. Zgrajen je bil po načrtih **arh. Josipa Costaperarie**, pri projektiranju pa so sodelovali arh. inž. **Rado Kregar**, inž. **Pokorn** in štud. tehn. **Rajner.**

Vseh razstavljalcev je bilo 480.

V paviljonu E so razstavljale (100 razstavljalcev) naslednje stroke: papirna industrija, grafika, pisalne potrebščine.

Paviljon F (60 razstavljalcev): strojna industrija, železninski polizdelki in železnina, kovine in kovinski izdelki.

Paviljon G (68 razstavljalcev): lesna in stavbinska industrija, agrarni proizvodi, živila in pijače, kmetijski stroji in avtomobili.

Paviljon H (70 razstavljalcev): trgovina.

Paviljon I (120 razstavljalcev): usnjárska in kemična industrija, zdravstvene potrebščine, tekstilno blago, perilo, modno blago.

V zasebnih paviljonih in na prostem je bilo 59 razstavljalcev.

Svoj poseben paviljon je imela Češkoslovaška republika.

Obisk I. velesejma je bil izredno dober, mnogo večji, kakor se je pričakovalo. Tudi kupčije so bile dobre. Predvsem pa je bil popoln moralni uspeh. Ta nenavadni uspeh je tudi omogočil, da si je velesejem že prvo leto pridobil tako solidno podlago, da je moral postati trajna prireditev in da je dosegal vedno večje uspehe.

AEROXON

polovi vse muhe!

Se mnogo posname!! Torej zahtevajte izrecno „Aeroxon"

Program letošnjega velesejma

46. razstavna prireditev Ljubljanskega velesejma

Kakor druga leta, tako je tudi letos prevzel pokroviteljstvo nad jesenskim Ljubljanskim velesejmom **Nj. Vel. kralj Peter II.**

Letošnja **»Ljubljana v jeseni«** je posvečena našemu **kmetijstvu.** Velika kmetijska razstava je nameščena **v šestih paviljonih** tako, da zavzame skoraj ves razstavni prostor.

Spored letošnje »Ljubljane v jeseni«: Kmetijska razstava, pod častnim preds. min. za kmet. **dr. Branka Čubrilovića,** obsega sledeče oddelke: 1. **Semenogojska razstava.** Njen namen bo nazorno prikazati našemu kmetovalcu, katera semena in poljedelske rastline morejo pri nas dobro uspevati in napredovati. 2. **Zelenjadna razstava.** 3. **Razstava sadja.** 4. **Cvetlična razstava.** 5. **Čebelarska razstava.** 6. **Razstava mleka in mlečnih proizvodov.** 7. **Vinarska razstava** z vinskim sejmom in vinsko pokušnjo. 8. **Banovinska razstava ovac** solčavsko-jezerske pasme in koz domače rjave in sanske pasme. 9. **Banovinska razstava perutnine,** kuncev in golobov. 10. **Gospodarska razstava rib.** 11. **Razstava gob.** 12. **Razstava zdravilnih zelišč.** 13. **Velika razstava kmetijskih strojev in orodja.**

Kmetijsko razstavo priredita kmetijski odbor ljubljanskega velesejma in kmetijski oddelek kr. banske uprave v Ljubljani.

Razstava akvarijev in eksotičnih ribic bo priključena razstavi cvetja.

Gospodinjska razstava, ki jo priredi Zveza gospodinj v Ljubljani, bo poudarila važnost mleka in sadja v ljudski prehrani.

Razstava industrijskih in obrtnih izdelkov.

*

Kakor običajno bo tudi letošnjo jesen na velesejmu **tekmovanje harmonikarjev;** kot višek bo tekma za prvenstvo v Jugoslaviji in prehodni pokal za leto 1939./40. v nedeljo 10. septembra.

Razstavnemu prostoru bo priključeno veliko zabavišče, ki bo zvečer žarelo v morju lučic.

In končno bo velesejmska uprava srečne izžrebance iz vrst obiskovalcev še **nagradila z lepimi nagradami.** Običajno se dobe med nagradami motorna kolesa, šivalni stroji, radijski aparati, kolesa in druga lepa darila.

Ugodnosti obiskovalcev. 50% popust na jugoslovanskih železnicah velja za prihod v Ljubljano od 28. avgusta do 11. septembra in za povratek od 2. do 16. septembra 1939.

Odličen program varieteja na Ljubljanskem velesejmu

Variete na Ljubljanskem velesejmu je že na glasu, da nudi samo prvovrsten program. Zato so tudi predstave varieteja vedno sijajno obiskane, kakor tudi nazorno kaže slika, ki jo objavljamo v današnjem listu. Tudi letošnji variete na Ljubljanskem velesejmu bo nudil izredno lepe točke. Da navedemo le nekaj točk iz programa.

Videli bomo morskega **tjulna,** ki pleše na vrvi, igra glasbene instrumente, žonglira in drugo. Predstavil se bo japonski žongler Rassy, smejali se bomo izvrstnemu muzikalnemu klovnu Quacku, zabavali nad modernimi parodijami Borisa Borutte in Ila Faya, videli zabavne točke, ki jih proizvajata lepa zamorka in zastaven zamorec in občudovali neprekosljive akrobate Lamberts Woonder.

Vsak dan sta dve predstavi, in sicer prva ob 4. popoldne, druga pa o poli 9. zvečer. Otvoritvena predstava pa je v soboto 2. septembra o poli 9. uri.

Pred velesejmskim varieteje m. Ogromna množica občuduje spretnost artistov

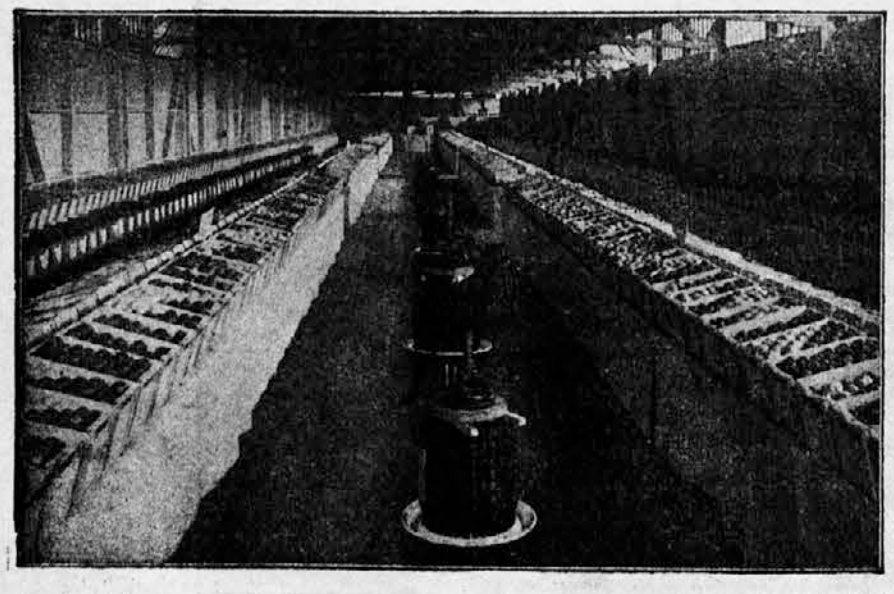

Pogled na eno številnih in posrečenih sadnih razstav na Ljubljanskem velesejmu

Za več ko 300 milijonov dinarjev volne

in **volnenih izdelkov** uvaža letno naša država. 50.000 ha pa imamo sveta v vsej naši Sloveniji, katerega ne moremo izrabiti drugače, kot za pašo in vzrejo ovac. Nekaj nad 35.000 ovac gojimo danes v vsej Sloveniji. Na 1 km² prideta pri nas komaj dve ovci, na 100 ha obdelane zemlje 4 ovce, na 1000 naših prebivalcev pa komaj 30 glav ovčje živine. Za kritje lastnih potreb bi prebivalci naše lepe Slovenije morali gojiti letno najmanj 800.000 ovac, mesto današnjih 35.000. Vendar bi radi pregoste naseljenosti prebivalstva naše kmetijstvo ne moglo prerediti toliko množino ovac, ker pridejo za to v poštev le hriboviti predeli naše slovenske zemlje. Toda številke dovolj jasno pričajo, da je treba našo ovčjerejo vsekakor dvigniti vsaj še za enkratno današnje število in izkoristiti vse gorske predele za ovčje pašnike. Pri nas je najbolj razširjena naša domača jezersko-solčavska ovca, ki daje veliko mesa in volne. Težo doseže od 55—80 kg in da letno volne 2 do 3 kg. Za nakup naše domače ovce imamo polno interesentov. Ovce bodo razstavljene na Ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. septembra.

Današnji številki smo priložili čekovne položnice ter prosimo vse cenjene naročnike, da blagovolijo poravnati zaostalo naročnino.

Uprava »Trg. lista«.

Šolska vodstva

opozarjamo na letošnji jesenski velesejem v Ljubljani od 2. do 11. septembra, ki bo prvenstveno posvečen našemu kmetijstvu. Velika kmetijska razstava bo nameščena v šestih paviljonih tako, da zavzame skoraj ves razstavni prostor. Obsegala bo sledeče oddelke: Semenogojstvo, zelenjad, sadje, cvetlice, čebelarstvo, mleko in mlečni proizvodi, vinarstvo, solčavsko-jezerske ovce ter rjave in sanske koze, perutnina, kunci in golobi, ribe, gobe, zdravilna zelišča, kmetijski stroji in orodje. Razstava akvarijev in eksotičnih ribic bo priključena razstavi cvetja. Gospodinjska razstava bo poudarila važnost mleka v ljudski prehrani. Seveda bodo na velesejmu tudi razstave industrijskih in obrtnih izdelkov. Vse, kar bo mladina videla na tej prireditvi, ji bo kar najbolje služilo pri obdelovanju učne snovi in pozneje v praktičnem življenju.

Izvoz gob iz Slovenije

Za četrt milijarde din smo izvozili po vojni gob

Gobe tvorijo v naši gospodarski bilanci zelo važno postavko. Za izvožene suhe, konservirane in sveže gobe dobiva naša banovina vsako leto lepe milijone. Pri tem niso vštete vsote, ki se plačujejo vsako leto našim gobarjem — večinoma revnim slojem — na naših trgih za sveže gobe. Mnogo zaležejo — ali bi vsaj morale zaleči — gobe tudi v ljudski prehrani (sveže, posušene, v kis ali v slanico vložene, gobji prašek in gobji ekstrakt). Dokazano je, da ima večina užitnih gob skoraj toliko redilnosti kakor meso, vsekakor pa mnogo več kot navadna hrana revnejših in srednjih slojev (zelje, krompir, repa in razne povrtnine). A ne samo v gospodinjstvu, tudi v splošnem gospodarstvu bi lahko gobe mnogo zalegle, n. pr. gobja hrana za perutnino, za ribe, za svinje, gnoj za vrtove itd.

Pri našem **izvozu** pridejo v poštev poglavitno le suhe gobe (gobani, smrčki in hrčki), ker svežih gob se izvozi največ le do 2000 kg na leto.

Izvoz suhih gob se je pri nas razvil poglavitno šele po vojni, torej v naši svobodni državi. Leta 1908. smo izvozili samo 15.000 kg suhih gob, leta 1914. pa 28.000 kg. Leta 1919. je šlo iz Slovenije že 185.000 kg, leta 1929. 320.000 kg, leta 1930. pa celo 520.000 kg gob.

Potem je začel izvoz nekoliko padati. Vzroki so različni, a poglavitno je dejstvo, da so — sicer redki — posamezni nakupovalci suhih gob iz južnih krajev začeli blago sami direktno odpošiljati v inozemstvo, dočim so poprej svoje blago pošiljali ljubljanskim izvoznikom.

Šele od l. 1931. izkazuje uradna statistika poleg izvožene množine gob tudi zanje prejete vsote. Ta statistika je sledeča (številke so zaokrožene):

L. 1931. izvoz 363.000 kg, vsota 8,530.000 din; l. 1932. 354.000 kg, vsota 12,200.000 dinarjev; l. 1933. 470.000 kg, vsota 16,300.000 din; l. 1934. 431.000 kg, vsota 13,500.000 din; leta 1935. 274.000 kg, vsota 6,800.000 din; l. 1936. 180.000 kg, vsota 4,500.000 dinarjev; leta 1937. 369.000 kg, vsota 7,500.000 din; l. 1938. 210.000 kg, vsota 4,900.000 din.

Vsekakor je prišlo v zadnjih 20 letih v Slovenijo za izvožene gobe blizu **200 milijonov dinarjev.** Ogromno premoženje, ki ni zahtevalo skoraj nobenih izdatkov ne naporov. Milijoni so prišli v pomoč poglavitno najrevnejšim slojem, torej tvori gobarstvo zelo važen problem socialnega skrbstva.

Številke o izvozu gob se vsako leto menjavajo, ker niso vsako leto enako ugodne vremenske razmere za rast gob. A tudi prejete vsote skačejo, ker cene za gobe niso stalne. Leta 1929. so izvozniki plačevali suhe gobe po 80 do 100 din za kg, lani pa samo po 15 do 30 din za kg. Leta 1929. je uradna statistika izkazala, da je dobila naša banovina **v dveh mesecih nad 9 milijonov din za suhe gobe.** Bila je izredno plodna letina, a tudi nakupna cena je bila nenavadno visoka.

Izvažali smo in še izvažamo naše gobe skoraj v vse evropske države, nadalje v Afriko in Azijo (Egipt, Palestina, Turčija) ter posebno mnogo v Južno in Severno Ameriko.

Od leta 1934. izvažamo po zaslugi znane ljubljanske tvrdke **Sever & Ko.** tudi **v slanici konservirane gobe,** in sicer smo izvozili leta 1934. 3027 kg za 52.778 din, leta 1935. 973 kg za 14.520 din, leta 1937. 1716 kg za 32.660 din in lani 9978 kg za 56.220 din.

Izvoz v slanico vloženih gob bo gotovo naraščal, ako se bodo naši ljudje priučili tozadevnemu pravilnemu konserviranju. Nadaljnje vnovčevanje gob bi bilo donosno, ako bi pravilno izdelovali **gobji prašek in gobji izvleček** (ekstrakt).

Vsa tozadevna navodila bodo vidna **na razstavi gob na jesenskem velesejmu v Ljubljani** (od 2. do 11. septembra).

*

Pripomba: Za statistične podatke se iskreno zahvaljujem g. Fr. Žagarju, davč. konzulentu pri Zbornici za TOI v Ljubljani.

Ante Bek.

Takšnega omalovaževanja ne trpimo!

»Privredni kompas« je v svoji zadnji številki na prvi strani objavil naslednji poziv: Obiščite velesejme v Beogradu, Zagrebu in — Leipzigu!

Prav lepo je, če dela »Privredni kompas« propagando za naše velesejme, škandal pa je, da ne ve za vse tri naše velesejme in da namesto ljubljanskega priporoča leipziški! Če pa je to storil namenoma, potem je njegova krivda še večja, ker dokazuje, da je brez vsake nacionalne zavesti. Priporočati tuji velesejem namesto domačega, je pač od sile.

Ker piše »Privredni kompas« pod svojo glavo, da priporoča ta list **trgovsko-industrijska zbornica,** vprašamo visoko zbornico, če je to res in če ona odobrava tako omalovaževanje ljubljanskega velesejma!

Politične vesti

Bolgarski kralj Boris je sprejel v daljši avdienci vojnega ministra gen. Daskalova. Bolgarska vlada je vpoklicala nekatere letnike.

Šef turške vojaške misije je izjavil, da so bili razgovori njegove misije z angleško in francosko vojaško misijo zaključeni in da je bilo doseženo popolno soglasje.

Med Madžarsko in Romunijo se vodijo že deset dni **pogajanja za sklenitev nenapadalnega pakta.** V začetku so Madžari dosledno odbijali romunsko ponudbo za sklenitev nenapadalnega pakta, ker da pripravljajo Romuni vojaške operacije proti Madžarski in ker da še ni rešeno vprašanje madžarskih manjšin v Romuniji. V torek zvečer pa se je nenadoma oglasil pri romunskem zunanjem ministru Gafencu madžarski poslanik grof Bardossy in mu sporočil, da bi bila madžarska vlada pripravljena podpisati nenapadalni pakt, ki pa bi moral obsegati Romunijo, Madžarsko in Jugoslavijo.

Nemški listi pišejo, da se je nenadoma zaradi širokih koncepcij kancelarja Hitlerja pojavila možnost angleško-nemškega sporazuma. Istočasno pa poudarjajo, da se morajo Nemčiji vrniti Gdansk in koridor, kar prav za prav z ozirom na jasne izjave angleške vlade, da bo do zadnjega spolnila svoje obveznosti do Poljske, sporazum izključuje.

Mobilizacija nemške vojske je po poljskih vesteh dokončana in koncentracija vojske na določenih mestih izvršena.

Čeprav se posredovalne akcije za mirno rešitev mednarodne krize nadaljujejo, se istočasno v vseh državah nadaljujejo tudi vojne priprave. Evakuacija Londona in Pariza se je začela v velikem obsegu. Pariz je zapustilo že 100.000 otrok.

Angleška vlada je skrbno proučila Hitlerjevo noto ter je v sredo poslala svoj odgovor v Berlin. O svojem odgovoru je obvestila francosko, poljsko in ameriško vlado.

S Hitlerjevo uredbo je bil ustanovljen v Nemčiji obrambni ministrski svet. Njegov **predsednik** je maršal **Göring** ter so se njegova pooblastila podaljšala. Obrambni svet more izdajati uredbe z zakonsko močjo.

Mobilizacija italijanske vojske je izvršena in bo do 3. septembra perfektna. Izdan je bil dekret, s katerim se vojne sile Italije razdele **v dve skupini.** Poveljnik prve skupine je prestolonaslednik **Umberto**, kot svetovalca pa sta mu dodeljena armijska generala Marinetti in Grossi, poveljnik druge armade pa je maršal **Graziani**, njegova svetovalca pa sta generala Ambrosi in Bastico.

Poljska vlada je demantirala vesti o splošni mobilizaciji na Poljskem.

Zveza poljskih invalidov je poslala maršalu Rydz-Smigliju pismo, v katerem izjavlja, da so vsi poljski invalidi pripravljeni, da se mu stavijo v primeru vojne na razpolago.

Po vsej poljski državi delajo z največjo naglico jarke in zaščitne prostore pred zračnimi napadi. V Varšavi koplje jarke 20.000 ljudi, ki pripadajo vsem družabnim slojem.

Vrhovni sovjet je ratificiral nemško-sovjetski nenapadalni pakt.

Sovjetska agentura TAS javlja, da je neresnična vest, da bi sovjetska vlada odpoklicala svoje čete s poljske meje. Nasprotno je res, da je **vlada zaradi napete politične situacije v Evropi** svoje čete **na zapadni meji okrepila.**

Sovjetske trgovske ladje, ki se mude v Sredozemskem morju, so dobile ukaz, da se vrnejo v domača pristanišča.

Nemške in italijanske ladje so zapustile romunska pristanišča ter odšle v ruska.

Italijanska vlada je pozvala prebivalstvo, da se stare žene in otroci iz velikih mest čimprej izselijo v manjša mesta in na deželo, da bi mogli še izkoristiti vlake, ki so sedaj še na razpolago.

Italijanska vlada je zasegla vse zaloge kave. V bodoče bodo dobivali kavo le zdravstvene ustanove in vojaštvo.

Italijanske banke so ustavile vsako izdajo deviz.

Nemški minister za prehrano je izdal naredbo, s katero se uvajata v Nemčiji dva brezmesna dneva, in sicer v ponedeljek in v petek.

V Nemčiji so odpovedane vse avtomobilske in motociklistične dirke, da se s tem prihrani bencin.

Kongres nar. socialistične stranke v Nürnbergu je odpovedan. Vsi poslanci nar. stranke bivajo v Berlinu, da se morejo vsak hip sestati k seji parlamenta.

Francoska in angleška vlada sta sporočili belgijski vladi, da sprejemata ponudbo belgijskega kralja, da posreduje za mirno rešitev mednarodne krize.

Tudi Poljska je sprejela posredovanje belgijskega kralja in nizozemske kraljice. **Iz Nemčije** se poroča, da je tudi Nemčija to posredovanje sprejela.

Francoska vlada je prepovedala komunistično stranko.

Francoski listi izhajajo samo še na 6 straneh zaradi varčevanja papirja. Tudi italijanski listi so iz istega vzroka reducirali svoj obseg.

Francoska vlada je uvedla cenzuro. Njenemu zgledu je sedaj sledila še belgijska vlada.

Ameriško poslaništvo v Budimpešti je svetovalo državljanom U.S.A. da čimprej zapuste Madžarsko.

Švicarska socialistična stranka je izdala proglas na vse delavce sveta. V proglasu konstatira izdajstvo sovjetov nad delavstvom zapadne Evrope ter naglaša nemožnost vsakega sporazuma med socialisti in komunisti zaradi sklenitve nenapadalnega pakta med Nemčijo in Sovjetsko unijo.

Švicarske čete so zasedle vse švicarske meje. Vsi potrebni ukrepi za zaprtje meje v primeru vojne so pripravljeni.

Nizozemska vlada je prepovedala vsak izvoz nafte in drugih olj.

Uradno se sporoča, da Norveški banki ne služi več tečaj angleškega funta kot podlaga za določevanje tečaja norveške valute.

Nemško-poljska vojna

Hitlerjev proglas na nemško vojsko

Nemška uradna agencija je objavila v četrtek ponoči **odgovor nemške vlade na noto angleške vlade** z dne 28. avgusta. V tej noti je londonska vlada ponudila berlinski direktna pogajanja s Poljsko za ureditev vseh spornih vprašanj. Nemški odgovor pravi, da je Nemčija bila pripravljena sprejeti angleško pobudo, da pa je **zaman čakala dva dni na prihod poljskih pooblaščencev** (Iz Londona pa trde, da Poljska za ta rok sploh ni vedela.)

Nato postavlja nemška nota **16 zahtev za ureditev spornih vprašanj.** Nemčija v glavnem zahteva: **Gdansk pripade Nemčiji.** Na ozemlju koridorja se izvrši **plebiscit.** Glasovalno pravico imajo pri plebiscitu vsi Nemci in vsi Poljaki, **ki so bili 1. januarja 1918 na tem ozemlju ali do takrat tam rojeni.** Če izpade plebiscit za Nemčijo, potem dobi Poljska eksteritorialno železnico, ki bi vezala Gdinjo s Poljsko, če pa izpade plebiscit za Poljsko, dobi Nemčija eksteritorialno železnico skozi koridor. Nemški in poljski **manjšini** se mora povrniti vsa škoda, ki so jo imele od l. 1918. dalje. **Gdinja ostane Poljski.** Če bi zahtevala Poljska posebne pravice v Gdansku, te dobi, če dobe enake pravice Nemci v Gdinji.

Dogodki so se med tem odigravali z velikansko brzino. Takoj ko je bil gornji nemški odgovor sporočen v London, je **Gdansk proklamiral združitev z Nemčijo.** Proklamacijo o združitvi je izdal Forster kot državni poglavar Gdanska. **Nemške čete iz Vzhodne Prusije so v Gdansk že vkorakale.**

Hitlerjev proglas vojski

V petek ob 4. zjutraj je izdal Hitler na nemško vojsko naslednjo **proklamacijo:**

»**Poljska država se ni ozirala na mojo pobudo za mirno ureditev sosedstvenih odnošajev. Namesto tega je segla po orožju. Nemci na Poljskem so izpostavljeni krvavemu terorju ter se preganjajo od hiše in družine. Neskončna vrsta obmejnih incidentov dokazuje, da Poljaki nočejo spoštovati nemških meja. Da se temu nedopustnemu postopanju napravi konec, mi ne preostaja nobeno drugo sredstvo, kakor da postavim silo proti sili.**

Nemška vojska se bo borila za čast in življenjske interese na novo oživljenega nemškega naroda s trdno odločnostjo. Pričakujem, da bo vsak vojak, zavedajoč se velikih tradicij nemške vojske, do zadnjega izpolnil svojo dolžnost. Zavedajte se vedno in v vseh okoliščinah, da ste predstavniki velike narodno-socialistične Nemčije! Živio naš narod in naša država!

V noči na 1. september so bili tudi že prvi večji boji.

Napredek Poljske v zunanji trgovini

Upadek uvoza iz Nemčije že v prvem polletju

Uradni podatki Poljske za prvo gospodarsko polletje izkazujejo že dokaj ugodnejšo bilanco od lanske. To zboljšanje je dosegla Poljska s pospeševanjem svojega izvoza v evropske in čezmorske dežele. Skupni promet z evropskimi državami je v tej dobi znesel 974,5 milijona zlotov proti 885,6 v isti lanski dobi, promet z neevropskimi državami pa je dal 342,7 proti 333,6 milijona zlotov.

Ta uspeh je bil mogoč zaradi naraščanja izvoza, ki dosega za prvo skupino držav 553,3 proti 464,8 iz lanskega polletja in je torej narasel za 88 milijonov. **Uvoz** iz Evrope se v tem času ni skoraj nič spremenil (421,2 proti 420,8) in se je zato presežek povečal od **44 na 132 milijonov zlotov.** V zunanje države je izvozila Poljska za 119,2 proti 91,3, uvozila pa le za 223,6 proti 242,3 in ima pasivo 104 milijonov zlotov, toda znatno pod lansko. Skupno si je priborila Poljska presežek **28 milijonov zlotov** ali 280 milijonov dinarjev.

Uvoznice in izvoznice

Največji promet je imela Poljska tudi letos z **Nemčijo.** Zaradi nove pogodbe od konca lanskega leta je narasel njen izvoz kmetijskih pridelkov. Ves izvoz v Nemčijo znaša po vrednosti 148,58 proti 119,58 mil. v lanskem prvem polletju, medtem ko je uvoz iz nje padel od 143,9 na 142,8 milijona zlotov in ima torej Poljska 5,8 milijona presežka, čeprav je bila še lani pasivna za 24,3 milijona.

Takoj na drugem mestu je v poljskem prometu kot odjemalec **Anglija,** ki jo tudi med dobavitelji prekašajo razen Nemčije le še Zedinjene države Sev. Amerike. Tu je izvoz Poljske nekoliko padel (od 110 na 105 milijonov) in podobno tudi uvoz (od 74 na 67). Poljski presežek je še večji ko lani. Med ostalimi kontrahenti so na prvih mestih: pri **uvozu** Belgija, Francija, Švedska, Italija, Bolgarska, Češkomoravska in Slovaška, pri **izvozu** Švedska, Belgija, Češkomoravska in Slovaška itd. Promet z Rusijo je bil kljub najnovejši široki trgovinski pogodbi še majhen in se je poživil šele v letnih mesecih. Precej se je povečal promet z **Litvo,** ki pa seveda ne more obseči velikih količin.

Z ostalih kontinentov vodi Severnoameriška unija, ki je druga v poljskem izvozu in tretja v uvozu. Uvoz iz Unije je padel od 89 na 75,5 milijona, izvoz v njo se je pa povečal od 31,6 na 41,6 milijona zlotov. Velik je tudi uvoz iz Argentine (23 proti 18), medtem ko je kupila Argentina letos s 13 mil. zlotov le za 1,6 milijona več kakor lani. Sledi Britanska Indija, nato Avstralija, iz katere se je uvoz po vrednosti znižal le zaradi nižjih cen volne. Poljska uvaža vedno več surovin, kljub temu pa je nje-

FR. P. ZAJEC
diplomiran optik
LJUBLJANA
Aleksandrova 4
PREHOD NEBOTIČNIKA

SLOVENIA TRANSPORT
LJUBLJANA
Telefoni: 27-18, 37-18,
37-19 carinska pisarna
24-19 po uradnih urah

Tarifni biro

v vseh carinskih in železniških zadevah — Tarifi — Proračuni — Kontrola carinskih deklaracij, tovornih listov itd. — Reklamacije — Inkaso — Vse tovrstne informacije brezplačno.

na pasivnost proti čezmorskim državam manjša ko lani. Zaradi propadanja japonske trgovine se obeta poljskim izdelkom tudi vedno večji izvoz na vzhod, kar dokazuje najnovejše zvišanje izvoza emajlnega in kovinskega blaga na Madagaskar.

Londonski trg s surovinami in politična kriza

Londonski trg s surovinami, ki je sprejel politično krizo zadnjih dni z izrednim mirom, se sedaj pripravlja za primer, da izbruhne vojna. Uvod v novi položaj je bila uredba angleške vlade, s katero se je uvedla regulacija izvoza surovin. Ta razglas je bil dopolnjen z odredbo Board of Tradea, ki uvaja zaradi ohranitve britanskih surovinskih zalog takojšen **sistem izvoznih licenc** za celo vrsto predmetov. Tako je dovoljen samo proti posebnemu dovoljenju izvoz naslednjih predmetov: aluminija v vsaki obliki, vizmuta, kobalta, antimona, bakra, svinca, živega srebra, niklja, platine in vseh platinskih kovin, železnih zlitin, kositra in cinka, železnih in drugih kovinskih odpadkov, nekovinskih zlitin, bombaža, konoplje, lanu, jute, svilenih surovin in svile, olja palm, firneža, olja iz kokosovih orehov, bombažnega semenskega olja, olja kitov, oljnatih pogač, nafte in njenih derivatov, vseh vrst smole, kavčuka, glicerina itd. Prepoved je bila posledica velikih nakupov Nemčije v zadnjem času. Ni pa izvoz surovin absolutno prepovedan, temveč je glavni namen odredbe, da dobi angleška vlada kontrolo nad izvozom surovin. Britanski izvozniki, ki hočejo izvažati surovine, morajo najprej dobiti izvozno dovoljenje. V države, katerih **nevtralnost** je zagotovljena, bo izvoz surovin še nadalje dovoljen, toda le pod pogojem, da se dokaže, da se bodo surovine uporabile v nevtralnih državah edino za domačo uporabo.

Odbor izvoznikov surovin je ustanovil poseben odbor, ki bo določil bodočo politiko odbora za primer, da izbruhne vojna.

Italijansko španski trgoviski promet

S koncem španske državljanske vojne se je italijanski izvoz v Španijo znatno dvignil. Po uradnih italijanskih podatkih se je dvignil v I. polletju italijanski izvoz od 62'1 na 72'5 milijona lir. V istem času lani je znašal italijanski izvoz samo 37'5 milijona lir.

Italijanski nakupi v Španiji pa so v primeri z lanskim letom padli od 95'6 na 36'1 miljiona lir. Španija je izvažala v Italijo predvsem industrijske surovine (za 23'2 milijona lir). Trgovinska bilanca je bila za Italijo v I. letošnjem polletju aktivna za 36'3 milijona lir.

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

Ljubljana, Prešernova ulica 50
(v lastnem poslopju)
Telefon: 37-81, 37-82, 37-83, 37-84
Brzojavni naslov: Kredit Ljubljana

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo. – Safe-deposits itd.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Dobave - licitacije

Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje **drugič dobavo 1120** izolatorjev št. 1 z direktno pogodbo na dan **7. septembra t. l.** Pogoji po din 30·— v pisarni direkcije, Sv. Jakoba trg štev. 2/I. nadstr., soba štev. 41.

Gradbeni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do **5. septembra** ponudbe za dobavo topolovih ploščic, bitumna za vroči namaz ter strešne lepenke.

Dne 4. septembra bo pri Štabu za utrjevanje v Ljubljani pismena pogodba za dobavo bitumna, katrana, karbolineja ter jute; **5. septembra** krovne lepenke in 30 cirad; **11. septembra** meril za kovine, žag, klešč ščipalk za armature, strojev za zvijanje železa ter podkovaškega orodja; **12. septembra** bakrene vrvi in razne bakrene žice.

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 5. septembra ponudbe za dobavo plinskega, turbinskega in motornega olja; dne **9. septembra** kotlovnih in parovodnih cevi; **12. septembra** »Deltakovina«.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 13. septembra ponudbe za dobavo ročne ali strojne opeke.

Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 15. septembra ponudbe za dobavo tovornega avtomobila za državni rudnik v Kaknju; **19. septembra** za zavarovanje električne centrale drž. rudnika Velenje.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 15. septembra ponudbe za dobavo azbestnega cementa, sadre, opeke za zidanje i. dr.; **20. septembra** bakra, cevi za zrakovode in okroglih profilov; **22. septembra** svinca, bele kovine in kositra; **25. septembra** deltakovine, medi, aluminijeve, nikljeve in fosfor-bronce i. dr., **27. septembra** raznih ključavnic, okovja, kljuk, ned. očic, medi i. dr.; **28. septembra** jekla, žice, parovodnih in plinskih cevi, fitingov, spojk, holenderjev i. dr.; **30. septembra** raznih profilov.

2. Hidroplanska komanda Divulje sprejema do 15. septembra ponudbe za dobavo miz in stolov iz mehkega lesa.

LICITACIJE

Dne 5. septembra bo pri Zavodu »Obilićevo«, Kruševac - Obilićevo, licitacija za dobavo raznega usnja in podplatov; **9. septembra** parafiniranega papirja; **25. oktobra** instalacije za kristalizacijo difenilamina.

Dne 7. septembra bo pri Štabu za utrjevanje v Ljubljani pismena pogodba za dobavo pribora za zvijanje armatur, škarij, nožev, klešč za žico in kozjih nog iz kovanega jekla; **9. septembra** lopat, krampov, svedrov za kamen, minerskih čistilnic, kovinskih metrskih mer, trasirne vrvice raznih mer, pravokotnikov i. dr.

Dne 10. septembra bo pri Štabu šumadijske divizijske oblasti v Kragujevcu licitacija za dobavo alkoholnega kvasa.

Dne 12. septembra bo pri Štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za napravo električne razsvetljave v Ribnici.

Dne 9. septembra bo v računovodstvu zavoda »Sarajevo« v Sarajevu licitacija za napravo koloseka.

Dne 16. septembra bo pri Vojnosanitetskem zavodu v Zemunu licitacija za dobavo 4.150 kg volne.

Dne 28. septembra bo pri Štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo raznega fotomateriala.

Dne 19. septembra se bo sklenila v inženirsko-tehničnem oddelku štaba mornarice v Zemunu pismena ofertna licitacija za dobavo konstruktivne lahke kovine.

Dne 20. septembra bo v skladišču 1. oddelka vojnotehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skoplju pismena licitacija za dobavo orodnega in kobaltnega jekla; **30. septembra** pa za dobavo konstruktivnega jekla raznih dimenzij.

Dne 18. septembra bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo celofan-papirja; **19. septembra** lesenih škatel za cigare.

Dne 20. septembra bo v štabu vardarskega žandarmerijskega polka v Skoplju licitacija radi prodaje starih odpadkov od volne, sukna, usnja, železa, kavčuka, pločevine idr.

Dne 20. septembra bo pri direkciji pomorskega prometa v Splitu pismena licitacija za dobavo motornega olja; **25. septembra** za dobavo vrvi.

Dne 22. septembra bo v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo večje množine živil.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Krošnjarska nadloga — prava ljudska nadloga

Na debelo se sleparijo ljudje

V resnici neverjetno je, kako morejo dopuščati oblasti, da se krošnjarska nadloga kar naprej širi. Če že nimajo te uvidevnosti, da bi ščitili legalno trgovino, pa je tem bolj čudno, da ne ščitijo interesov državne blagajne, ker je vendar jasno, da je tem **manj davkoplačevalcev, čim več je krošnjarjev.** Da ni naša trditev vzeta iz zraka, dokazuje **statistika** Zbornice za TOI o gibanju obratov **črno na belem.** Število trgovskih obratov se stalno manjša, s tem pa tudi število davkoplačevalcev. **Kajti ni trgovca, ki ne bi bil davkoplačevalec, ni pa krošnjarja, ki bi bil v resnici davkoplačevalec.** Zaradi prelaksnega postopanja proti krošnjarjem pa smo prišli danes do tega, da število trgovin pada, število krošnjarjev pa raste. Neizmerno raste!

Če se pa oblasti že ne zganejo, čeprav vidijo in čeprav so bile neštetokrat opozorjene na to, da krošnjarji uničujejo trgovino, pa absolutno ne razumemo, da se oblasti ne zganejo niti takrat, kadar krošnjarji tako neusmiljeno sleparijo kmetsko ljudstvo, kakor se to dogaja sedaj, v času

visoke knjunkture za krošnjarje

Ta visoka konjunktura je nastala sedaj, ko kmetovalec vnovčuje svoje pridelke. Če le kje zavohajo krošnjarji — in krošnjarji imajo za take stvari dober nos — da ima kmet denar, preplavijo dotični kraj krošnjarji. S svojo zgovornostjo, s svojim drznim nastopom hitro prepričajo lahkoverne kmetovalce, da dajo svoj težko prisluženi denar za malovredno krošnjarsko blago. Ko ljudje spoznajo, da so slabo kupili, silno slabo kupili, je že prepozno, ker takrat je že popihal krošnjar čez hribe in doline.

Velikanska škoda se dela s tem našemu kmetskemu ljudstvu. Oblasti, ki bi morale kmetsko ljudstvo pred to škodo obvarovati, pa se ne ganejo in puste, da se krošnjarska nadloga širi in širi. Nekateri pravijo, da se jim smili krošnjar, ki da je revež! Kar verjeti ne moremo, da je takšna naivnost še mogoča. **Ali je revež tisti, ki z avtomobilom krošnjari, ki proda en sam dan več blaga ko trgovec na deželi ves mesec! Zakaj pa se tem ljudem ne smili res ubogi kmetski človek, ki naseda krošnjarjem in daje ves svoj zaslužek za nič ali malovredno blago?**

Tako lepo se godi krošnjarjem po naši deželi, da se že kar očitno norčujejo iz ljudi. Pa kaj se ne bi, ko pa jim tako sijajno cvete pšenica, ko jih vse pardonira, pa čeprav je njih delo samo v škodo celote! Ni se zato čuditi, če se pojavljajo v naših listih tudi takšne vesti, kakor je bila ona v mariborskem »Večerniku« z dne 26. avgusta 1939, ko piše list:

200 Pohorcev nasedlo sleparjem

Drzna potegavščina širomašnega pohorskega prebivalstva, ki nima primere v zgodovini slovenske kriminalistike

V petek zjutraj je prišlo v Ruše na kolodvor nad 200 Pohorcev, kmetov in kmetic, drvarjev, žagarjev, viničarjev in splavarjev ter njihovih žena. Siromašno prebivalstvo je imelo s seboj nahrbtnike in ves krvavo prihranjen denar. Na kolodvoru so jih debelo gledali, ko so začeli izpraševati po vagonu, ki bi naj prišel na ruški kolodvor iz Češke.

Ko so ljudje le videli, da ni nobenega vagona, so začeli pripovedovati, da sta hodila zadnje dni po Smolniku, Činžatu, Pali, Puščavi in po Št. Lovrencu **dva krošnjarja,** ki sta razkazovala prebivalstvu najrazličnejše vzorce za platno, sukna itd. Blaga nista imela s seboj nikakšnega, pač pa sta trdila, da sta agenta nekega češkega podjetja, ki bo poslalo v petek zjutraj v Ruše vagon blaga, ki bo razprodan med siromašno prebivalstvo po bajeslovno nizkih cenah. Tako sta sleparja obljubila, da se bodo robci in nogavice prodajali iz vagona po dinarju, blago za srajce 75 par, belo platno in mo·nos meter po 2 din, sukna meter po 8 dinarjev, zimske odeje po 12 din. Nekateri ljudje so bili celo tako lahkoverni, da so dali prevejanima sleparjema večje zneske, da bi si tako že vnaprej zasigurali ceneno blago.

Večina »kupcev« je prišla v Ruše z jutranjim vlakom. Nekateri so imeli s seboj tudi nahrbtnike, da bi čim laže odnesli z ruškega kolodvora ceneno oblačilno mano. Na kolodvoru pa so spoznali, da sta jih sleparja, ki ju seveda ni bilo od nikoder, bridko prevarila. Ko je zvedel za zadevo ruški trgovec Lampreht, je takoj prijavil nezaslišano sleparijo ruškim orožnikom, ' i so uvedli obširno preiskavo. Prizadeto prebivalstvo upa, da bosta sleparja kmalu v rokah pravice, ki jima bo odmerila pač najstrožjo kazen.

Prevarani Pohorci so se vrnili peš, nekateri pa z vlakom na svoje revne domove. Sreča jim pač ni bila naklonjena. Na popoldanski vlak, ki pelje proti Fali, je sedlo kakšnih 60 ljudi, ki so zaman do takrat čakali na blago, tako da je na postaji zmanjkalo kart za Falo.

*

Ali tudi ta predrzna potegavščina krošnjarjev ne bo izpametovala nekatere organe? Kašne dokaze po še hočejo o škodljivosti krošnjarstva?

Zahtevamo zato, da se napravi krošnjarstvu konec, če že ne iz drugega razloga, pa zato, da se obvaruje kmetsko prebivalstvo pred škodo, ki jo ima zaradi krošnjarstva. Zlasti pa je treba obvarovati pred to škodo kmetsko ljudstvo. To pa se more doseči le na en način, **da začno oblasti sistematičen boj za uničenje krošnjarstva!** Drugega izhoda ni!

Od 2.—11. septembra

LJUBLJANSKI VELESEJEM

Velika kmetijska razstava

(semenogojstvo, zelenjad, sadje, cvetje, čebele in med, mleko in mlečni proizvodi, vino, koze, ovce, perutnina, kunci, golobi, ribe, gobe, zdravilna zelišča, kmetijski stroji). Gospodinjska razstava, akvariji, industrija, obrt.

Lepo zabavišče - velik variete. Tekma harmonikarjev 10. septembra. Nagradno žrebanje. - Stevilna lepa darila za obiskovalce velesejma. Polovična voznina na železnicah.

Opombe naših gospodarskih ljudi

Neverjetno stališče monopolske uprave

Neki trgovec v kraju blizu hrvatske meje je prejel morsko sol, v kateri so bile velike količine peska. Trgovec se je zaradi tega pritožil na monopolsko upravo ter priložil pritožbi tudi nekaj tega peska. Nato je prejel od monopolske uprave na oddelek finančne kontrole naslednji klasični odgovor, da ga sporoči pritožniku.

»Pritožniku sporočite: Preden mali prodajalec iznese sol iz veleprodajalnic, ima pravico, da se prepriča, če kupljena sol glede kakovosti ustreza kvalitativno in kvantitavno stanju, kakršno je označeno v računu, ker potem, ko se je sol iznesla iz velikoprodaje, ni več mesta za reklamacijo.

Po sporočilu shranite akt v svojem arhivu!«

Ta akt res zasluži, da se shrani v arhivu in tudi dotični trgovec ga je shranil.

Kajti ne gre le za to, če je bila pritožba trgovca formalno upravičena, temveč tudi za to, da se takšne stvari, kakor jih je upravičeno grajal trgovec, ne dogajajo več. Zato bi bila dolžnost monopolske uprave, da uvede preiskavo, kako se prav za prav manipulira z morsko soljo in kako je mogoče, da pride pesek v pošiljke morske soli. Postransko vprašanje pa je, če je bil trgovec formalno upravičen do tožbe, dasi bi se moglo o tem govoriti, če je sploh to mogoče, da bi maloprodajalec vse vreče soli najprej izpraznil, da bi videl, kakšna sol je v vrečah.

Solidne firme pazijo že same na to, da se pošilja le pravo blago. Mislimo, da tudi monopolski upravi ne bi škodovalo, če bi postopala na isti način.

Še nekaj o sladkorju v grudah

V času, ko je na našem trgu zmanjkalo sladkorja v kockah in kristalnega, se je zopet pojavil sladkor v grudah. V mnogih krajih, tako na primer v Celju so trgovca naravnost prisilili, da ga je moral vzeti, če je hotel priti do kakšnega zaboja kock. Samih **kock se ni dobilo.** Nič ne bi navsezadnje pri naši znani potrpežljivosti rekli, če bi trgovec dobil za denar, s katerim je plačal sladkor v grudah, res sladkor. To se pa ni zgodilo, nego smo ta sladkor morali plačevati bruto za neto, dasi ima vsaka gruda označeno taro 20 dkg. Če trgovec vzame 10 grud, ki tehtajo skupno neto 60 kg, mora plačati bruto težo 62 kg. Prodati ga seveda mora neto, kajti vsak odjemalec protestira, da bi moral plačevati tudi debeli karton z označeno taro 20 dkg, v katerem je zavita gruda. Če pa grudo proda trgovec v razbitem stanju, tudi ne more stranki poleg sladkorja postreči še z debelim kartonom, kakor nam to svetujejo naši dobavitelji sladkorja. **Prepričan sem, da je tara označena na kartonu zato, da se ista pri prodaji vedno odračuna.** Gotovo uprava državnih monopolov ne pobira sladkorne trošarine od kartona (bruto teže), ampak le od neto teže.

Celje je letos dobilo že nekaj vagonov tega sladkorja v grudah. Pri vsakem 15 tonskem vagonu znaša tara, karton papirja, v katerem so zavite grude, 500 kg, kar znese din 7500·—. To nikakor niso majhne vsote, ki smo jih detajlni trgovci plačali in najbrže nekomu poklonili. Vsekakor bi bilo zanimivo zvedeti, v čigav žep je šel ta denar! Prizadeti prosimo odločujoče činitelje, da stvar preiščejo.

Ceniki grosistov naj pridejo le v roke trgovcev

Ceniki grosistov so namenjeni le trgovcem in cene, ki se tam navajajo, so cene, po katerih dobi blago trgovec. Če pa pridejo ceniki grosistov v roke netrgovcev in vidijo te nižje cene v ceniku, kakor pa so v trgovinah, že mislijo, da imajo trgovci čezmeren dobiček in da so plačali v trgovini preveč. Na ta način se ustvarja nerazpoloženje proti trgovcem, kar je v škodo vsej trgovini in s tem tudi grosistom samim, ker so trgovci - odjemalci steber vsega njihovega poslovanja.

Posebno v sedanjih časih, ko bije zlasti podeželski trgovec obupen boj proti konsumom in nabavljalnim zadrugam, proti krošnjarjem in sušmarjem, je nujno potrebno, da grosisti podeželskega trgovca čim bolj podpirajo.

Priznati moramo seveda, da grosisti redno pošiljajo svoje cenike samo trgovcem. Toda včasih so njih nameščenci premalo pazljivi in iz seznama onih, ki dobivajo cenike, niso črtali trgovcev, ki so svojo trgovino opustili. Na drugi strani pa dostikrat tudi niso vpisali trgovcev, ki so na novo odprli trgovine. Tako se dogaja, da dobi cenik bivši trgovec, dejanski trgovec pa ne. Ker poznam že tak primer, prosim gospode grosiste, da striktno naroče svojim nameščencem, da pošiljajo cenike edino trgovcem.

Zunanja trgovina

Dosežen je sporazum o izvozu naše goveje živine v Italijo. Izvoz se bo začel še ta teden, da bo mogla živina prihodnji teden že biti na reškem sejmu.

Po novi pogodbi z Italijo bomo vsak teden izvozili v Italijo 450 glav goveje živine. Dosežen je bil tudi sporazum o cenah. Voli se bodo plačevali po 8 din franko Reka, dočim so se prej plačevali po 7·50 dinarjev. Krave se bodo plačevale po 6·80 din, a prej so bile po 6·30 dinarjev.

Kljub napeti politični situaciji se naš izvoz češpelj razvija ugodno. V zadnjih treh dneh smo izvozili 93 vagonov češpelj.

Grčija predlaga, da naj bi se nova trgovinska pogajanja z našo državo začela 11. septembra.

Italija je izvozila v prvem letošnjem polletju navadnega sukanca (nebarvanega) iz umetne svile 14,2 miljona kg proti 8,1 milijona kg pred enim letom.

Zunanjepolitični odbor švicarskega narodnega sveta je imel dva sestanka, na katerih je razpravljal o možnostih vpostavitve gospodarskih zvez Švice z Sovjetsko unijo. Težava pa je v tem, ker Švica še vedno ni priznala sovjetske vlade.

Egiptska vlada je sklenila, da se odpravi taksa, ki se je morala plačati pri izvozu bombaža, da bi se na ta način omogočilo egiptskemu bombažu, da bi mogel konkurirati z ameriškim, ker plačuje Amerika izvozne premije za bombaž.

Nemčija je v primeri z lani v I. polletju uvozila 547.000 živih svinj, skoraj še enkrat toliko ko lani. Uvoz mesa je znašal 760.100 metrskih stotov ter se je dvignil v primeri z lani za 60 %. Uvoz masti pa je padel za 16 % na 197.700 stotov.

Velesejem v Leipzigu je bil zaradi zadnjih političnih dogodkov in napete politične situacije predčasno zaključen.

V angleški letalski industriji je zaposlenih že nad 200.000 delavcev, dočim jih je bilo lani samo 17.000. Anglija more danes izdelati že okoli 100 letal na dan, njena proizvodnja pa bo narasla na 50.000 letal na leto. Poleg tega pa bodo izdelovale za Anglijo letala še novo ustanovljene velike tvornice v Kanadi in Avstraliji. Protiplinskih mask pa ima Anglija toliko, da dobi vsak angleški državljan v petih minutah brezplačno protiplinsko masko.

Davčni svetovalec

Skupni davek — oprostitev kmetovalcev

G. T. G. v J.

Vprašanje: Svoj gozd sem posekal in les sežagal na lastni žagi. Kot posestnik bi imel pravico za ta les na oprostitev od skupnega davka. — Prosim, sporočite mi, kako naj bi to prostost uveljavil. Ali bi se dala ta okolnost uveljaviti tudi glede pridobnine?

Odgovor: Za oprostitev od skupnega davka sta potrebna **dva pogoja:** a) da izvršuje promet kmetovalec in b) da prodaja osnovne proizvode. Oba ta pogoja morata biti brezpogojno podana. Če manjka le eden teh pogojev, se promet ne sme oprostiti skupnega davka. Iz vprašanja, ki ste ga poslali, izhaja iz tiskane firme, da izvršujete lesno trgovino in žago. Ste torej lesni trgovec, ki ima lastne gozdove. Za skupni davek se smatra za kmetovalca samo oni, ki sam ali s svojimi rodbinskimi člani obdeluje svojo ali v zakup vzeto zemljo, oziroma ki je kot kmetijski delavec v službenem razmerju, če se ne bavi z nobenim drugim poklicem. Za kmetovalca se pa ne smatra tisti, ki se bavi trajno s trgovino, industrijo, obrtom ali drugim pridobitnim poslovanjem. Prvi pogoj za oprostitev skupnega davka v Vašem primeru **ni podan.** Pa tudi, če bi bil podan prvi pogoj, ni podan drugi. Pri lesu se smatra za osnovni proizvod le oni proizvod, pri katerem obdelava ne prekorači običajnega kmetovalskega dela, to je ako je les obdelan brez posebnih naprav na mehanični pogon, izključno s telesno močjo s porabo ročnega orodja, kakor sekire, žage itd. Potemtakem pride kot osnovni proizvod za les v poštev: v gozdu posekan les, drva in okrogel les. Po sedanji davčni praksi ni torej dan nobeden navedenih pogojev za opustitev skupnega davka.

Drugačen je pa položaj glede **pridobnine.** Po čl. 45. zakona o neposrednih davkih ne plačujejo pridobnine vse panoge kmetijstva in gozdarstva. Vendar se ta oprostitev nanaša samo na obdelavo v okviru obrtnega podjetja, ne pa tudi obdelava na industrijski način. Če ima Vaša žaga industrijski značaj, boste morali plačati pridobnino tudi za oni les, ki ga sežagate iz lastnega gozda. Nasprotno pa se mora pri navadni obrtni žagi pri odmeri pridobnine izločiti les iz lastnih gozdov. Po razpisu ministrstva za finance z dne 23. decembra 1933., št. 105.302, v takem primeru obdelava lastnega lesa v deske, čeprav s stroji, in prodaja takih produktov ne podlega pridobnini. To prostost morate uveljaviti v redni davčni prijavi.

Ravnokar otvorjen HOTEL „SLON“

ki je najmoderneje urejen hotel v Ljubljani
nudi sobe
po din 45·50 in 71·50 (v starem traktu po din 32·50)
V cenah so všteti prav vsi dodatki in takse

POSEBNOST za LJUBLJANO je
KAVARNA v I. nadstropju in
RESTAVRACIJA v pritličju,
vhod iz Frančiškanske ulice in iz Prešernove ulice naspr. glavne pošte

EN POSKUS V VAŠE ZADOVOLJSTVO

Trgovskemu naraščaju!

Obiščite velesejem!

Vsako priliko je treba izkoristiti, da človek poveča svoje znanje, da razširi svoj duhovni horizont. Ni bolj pripravne prilike za trgovskega pomočnika, kakor če obišče velesejem.

Predvsem bo na velesejmu videl, kako se okusno in smiselno urede izložbe. Videl bo moderen način aranžiranja izložb oz. razstav in spoznal bo celo vrsto pripomočkov, da se tudi z malimi sredstvi doseže čim večji učinek. Kdor pa je dober aranžer, ta si je že zboljšal pogoje za napredek.

Toda na velesejmu dobi obiskovalec tudi dober vpogled v kupčijo samo. Naj gleda z odprtimi očmi na velesejmu in videl bo, kateri predmeti se najbolj prodajajo in kateri gredo slabo. Videl pa bo tudi, kako znajo nekateri nad vse spretno prodajati in spravijo v denar tudi predmete, ki drugim obleže. Tu na velesejmu se najbolj praktično spozna spretnost prodajalcev, tu se more vsak trgovec nekaj naučiti.

Pa še v drugem oziru je velesejem za trgovskega pomočnika najboljša šola. Tu spozna obiskovalec predmete iz najbolj raznovrstnih strok, a vedno predmete najnovejše izdelave. Vse gospodarske stroke so na velesejmu razgrnjene pred obiskovalci in še vsak obiskovalec velesejma je odšel po ogledu velesejmskih razstav z novim znanjem.

Zato naj vsak trgovski pomočnik gleda na to, da si ogleda vsak velesejem. Naj pravočasno hrani denar v ta namen, ker bo z ogledom velesejma ta denar dobro naložil. Čim večje znanje ima kdo, tem laže mu bo v življenju! Na to resnico naj nihče nikdar ne pozabi!

Nova poštna avtobusna proga

se otvori s 1. septembrom med Dravskim poljem in južnim delom Slovenskih goric. Avtobus vozi dvakrat na dan, zjutraj in popoldne na progi Ptuj—Sv. Urban—Sv. Bolfenk—Sv. Andraž—Juršinci (Sv. Lovrenc)—Ptuj, in sicer en dan zjutraj v eni, popoldne pa v obratni smeri, drugi dan pa v obratnem smislu, tako da imajo vsi kraji ob progi, ki je dolga 50 kilometrov, po enkrat na dan krajšo pot do Ptuja, kjer dobe dobro zvezo z vlaki. Voznina stane 70 par za kilometer.

Prenatrpanost obmejnega kolodvora

Promet med Jugoslavijo in Nemčijo močno skrčen

Izredni dogodki, ki jih je polno onstran naših meja, se odražajo tudi v Jugoslaviji. Življenje se sicer pri nas razvija normalno, pač pa se pripravljanje nekaterih držav na vojno neprijetno opaža tudi pri nas. V prvi vrsti velja to za obmejne postaje, kjer se stikajo železnice sosednjih držav.

Ker Nemčija potrebuje za prevažanje vojaštva in vojnega materiala ogromno število vagonov in lokomotiv, je morala znatno skrčiti promet z inozemstvom. Med **Gradcem in Mariborom** vozijo dnevno le dva osebna in en brzi vlak, med Prevaljami ozir. Pliberkom in Celovcem po dva in med Jesenicami in Podrožčico tudi po dva, med Dravogradom in Labudom ter med Gornjo Radgono in avstrijsko Radgono tudi le po en par osebnih vlakov na dan.

Na postaji v Mariboru je zadnje dni vedno zelo živahno. Vsi nemški državljani, katerih je bilo zlasti na Jadranu več tisoč, so dobili nalog, da se morajo nemudoma vrniti domov, zlasti moški. Sedaj silijo vsi Nemci domov. Zato so vsi vlaki proti Mariboru polno zasedeni. Ker pa je od Maribora dalje na razpolago le malo vlakov, morajo potniki navadno čakati po par ur na nemški vlak. Naval vračajočih se Nemcev je že precej popustil, znak, da se je večina že vrnila domov.

Vlaki, ki prihajajo iz Nemčije, vozijo z veliko zamudo, ker so tam vse proge prenatrpane. Brzi vlak prihaja sedaj vedno z veliko zamudo. Ker ga naš brzi vlak, čeprav nima več direktnih vagonov, čaka, prihaja tudi ta v Ljubljano, Zagreb in Trst z znatno zamudo. Posledica je, da se naši potniki rajši poslužujejo osebnega, ki odhaja nekoliko kasneje (po voznem redu) iz Maribora proti Ljubljani in prihajajo tjakaj navadno prej ko brzovlak. Javnost zahteva, naj naš brzec nikar ne čaka na avstrijskega, ampak naj redno odhaja iz Maribora. Kadar dospejo itak zelo maloštevilni potniki iz Avstrije z veliko zamudo, naj se raje poslužujejo naših osebnih vlakov, ki jih imajo več na izbiro.

Večje težave so s **tovornim prometom.** V Mariboru se je zadnje dni nabralo zelo mnogo vagonov, natovorjenih z raznim blagom, tudi s hitro kvarljivim, zlasti sočivjem, sadjem in grozdjem, namenjenim iz Jugoslavije in Bolgarske za Nemčijo. Avstrijskih lokomotiv je le malo na razpolago, zato se je tudi število tovornih vlakov močno skrčilo. Prve dni sedanje napetosti je zapustilo Maribor komaj dvoje ali troje vlakov na dan, ker pa je bil glavni kolodvor vedno bolj natrpan, so morali poslati več lokomotiv v Maribor. Sedaj se odpremljajo vlaki hitreje. Čim prispe lokomotiva iz Gradca, sestavijo takoj vlak, kolikor mogoče dolg, in pošljejo z njim kvarljivo blago. Na to se polaga največja važnost. Pa tudi vagone z nekvarljivim blagom pošiljajo, kolikor dopuščajo vlaki in število strojev, preko meje. Polagoma se število zaostalih vagonov krči in je verjetno, da jih bodo v par dneh vse spravili čez mejo.

Z juga prihaja manj tovornih vlakov, ker Nemčija prevzame le neobhodno potrebno blago. Osebni promet je v Jugoslaviji normalen, le tovorni, v kolikor je v zvezi z inozemstvom, se je nekoliko skrčil. Vzrok je tudi v tem, ker nič več ne pošilja Nemčija preko Maribora proti jugu vagonov. Zato seveda tudi naši vagoni ne gredo več čez mejo. **A. B.**

Dve vrsti dvodinarskih novcev

Narodna banka je izdala naslednje uradno sporočilo: V zvezi z obtokom novega kovanega denarja sporoča Narodna banka, da je novi denar iz aluminijeve bronce 2 dinarjev izkovan v manjši množini s kalupi dunajske kovnice, večinoma pa s kalupi državne kovnice v Beogradu. Zaradi tega se pojavlja neznatna razlika na novih dvodinarskih novcih. Krona novih dvodinarjev, izkovanih s kalupi dunajske kovnice je za milimeter manjša od krone na dvodinarjih izdelanih v državni kovnici.

V prodajo vzamem lepo izbiro volne. Za isto zalogo dobro jamstvo. Trgovina je na lepem prometnem kraju v mestu

Ponudbe na upravo Trgovskega lista pod »Lep uspeh«

EFKO
PLETENINE: jopice, puloverje, sviterje, jersey-obleke, modne športne drese, pijame itd.
TRIKOTAŽA: perilo, bluze, srajce za dame in gospode v mako, svilenem in volnenem perilu
F. KOS, LJUBLJANA
ŽIDOVSKA ULICA 5

Leopold Kerne:

Kdaj je reklama uspešna

(Vse pravice pridržane.)

Včasih se zgodi, da se kaj pregrešiš. Olika zahteva, da se tudi pri malenkostih opravičiš. Takšni primeri so: Kadar moraš prekiniti postrežbo, kadar se ti mora kupec umakniti, kadar si posegel kupcu v besedo, kadar vzameš kak predmet, ki stoji pred kupcem, kadar podajaš kak predmet mimo kupca v druge roke, kadar napraviš pri postrežbi kako nerodnost itd. Takih malenkosti se ne sme prezreti zato, ker se je nerodno opravičevati. Nasprotno, kratko opravičilo prihrani zadrego.

Večkrat je težko povedati, da ni zaželena stvar v zalogi. V tem primeru naj se pokaže najprimernejše blago. Kupcu se navadno mudi in je s podobnim tudi zadovoljen. Često se dogodi, da je ponudena stvar kupcu bolj všeč kakor ona, ki jo je imel v mislih. Poleg kupljenega predmeta je treba ponuditi še kak drug predmet, ki je s tem v zvezi. (Kravato k srajci, k loncu pokrovko, k uri verižico.)

Stranki naj se pokaže **zadosti stvari,** toliko pa ne, da bi jo s tem zbegali in bi se ne mogla za nobeno prav odločiti. Kar ne pride v prvi vrsti v poštev, naj se takoj odstrani tako, da ostanejo slednjič pred stranko le dve do tri stvari, za katere je pokazala stranka največ zanimanja. S stvarmi ravnaj pazljivo in pokaži v izrazu, da vidi kupec, kaj na njih ceniš. Vsako blago pride do veljave, če se na primeren način pokaže.

Malomarnemu prodajalcu je seveda vsak napor odveč. Svojo nepotrpežljivost pokaže že s tem, da začne blago pred stranko pospravljati, kakor bi ji hotel pokazati, naj se podviza. Namesto, da bi z vso pozornostjo sledil stranki, se obrača proč od nje. Za malenkosten nakup se dosti ne meni, informacije smatra za izgubo časa in ne pomisli, da se stranka lahko vrne in veliko kupi.

Brezbrižnost, nevljudnost, malomarna postrežba razdirajo dobre odnošaje do kupca in izpodkopavajo ugled trgovine.

Takten prodajalec presodi učinek besed in dejanj in je zmožen, da se poglobi v položaj kupca in upošteva tudi njegovo razpoloženje. Uslužen je tudi revnejšim slojem, ki so primorani, da štedijo. Ogiblje se vsakega izraza, ki bi utegnil biti stranki neprijeten. Neopravičljivo je, če pripomni prodajalec: To bo za Vas predrago! Ta plašč ni za Vašo majhno postavo. Kako neprijetno se čuje, če ugovarja: To pa res ni drago. Še bolj zoprno je, če zapoje: In drugega nič? S takimi izrazi si daje prodajalec slabo izpričevalo, ker je prelen, da bi mislil in našel boljšo obliko, s katero bi povedal na lep način isto.

Vljudnost in lepa oblika olepšata resnico, ozaljšata neprijetnost, zamero pretvarjata v ljubeznivost.

Človeka večkrat ne ranijo ravno besede, ampak naglas, s katerim se izgovore. Prijazen pogled in mehak »prosim« so boljše vabilo, kot še tako izbrani izrazi iz neljubeznivih, domišljavih ust.

Stranki glej pri govoru v obraz; skušaj se vživeti v njen položaj in čitati njene želje iz oči. Če je stranka razburjena, ji ne smeš pokazati, da si to opazil. Takrat je ne nadleguj z vprašanji, nego skušaj z večjo pozornostjo ugoditi njenim željam.

Nekateri začetnik misli, da velja slaba volja, ki jo pokaže stranka, ravno njemu osebno in se zaradi tega razburja. Pri tem ne pomisli, da pridejo do izraza občutki, ki jih ima kupec pri ocenjevanju blaga. Kdo ve, v kakšnem razpoloženju je vstopil kupec v trgovino in kakšne navade ima. V vsakem primeru se mora prodajalec obvladati, zadovoljiti mora kupca, ne da bi izgubil potrpljenje ali celo pokazal svojo nejevoljo. Pameten in zdrav človek se ne da tako hitro spraviti iz ravnotežja. Kdor pa je razdražljiv, naj išče vzroke v samem sebi in v svojih slabostih. S higieno telesa in duše se dajo polagoma odpraviti tudi velike napake.

Kupec ima svoje namene in svoje skrbi, ki ne smejo vplivati na razpoloženje prodajalca. Nasprotno pa mora prodajalec z vsemi vrlinami, s svežostjo, duševno zbranostjo in prisotnostjo ter z vedrim, prijaznim nastopom vplivati, da bo kupec zadovoljen, ko zapusti trgovino.

(Konec.)

Doma in po svetu

Za novega guvernerja Nj. Vel. kralja Petra II. je bil postavljen armijski general **Peter Kosić.**

Prva seja vlade narodnega sporazuma je bila v četrtek, in sicer pod predsedstvom dr. Mačka, ker je ministrski predsednik Cvetković obolel in je moral po nasvetu zdravnikov ostati v postelji. Po seji vlade je obiskal predsednika Cvetkovića dr. Maček.

Dr. Maček je izjavil novinarjem na njih vprašanje o stališču Jugoslavije do zunanje-političnega položaja naslednje: V miru je treba počakati na razvoj evropske situacije. Zavedati se je treba, da je krmilo države v rokah ljudi, ki so odločno za mir in **ki se ne bodo spuščali v nikake avanture. Storili bomo vse, da ostanemo nevtralni** in živeli bomo v upanju, da bo Bog vendarle razsvetlil um odgovornih evropskih državnikov, da bo mir v Evropi rešen.

»Samouprava« piše, da je sporazum definitiven in da bodo v smislu tega sporazuma izvršene razne reforme, o katerih absolutno ne more biti nobene debate več.

Novi trgovinski minister dr. Andres je obiskal Zagrebški zbor ter po ogledu velesejma izjavil: »Letošnje razstave Zagrebškega zbora so nenavadno uspele. Naravnost navdušen sem. Vse predloge glede razširjenja in nadaljnje izpopolnitve Zagrebškega zbora **bom proučil in storil, kar mi bo mogoče, ker gre za moj Zagreb.«**

Novi poštni minister dr. Torber je izjavil, da bo vprašanje novega poštnega poslopja v Zagrebu na vsak način nujno rešeno.

Ban banovine Hrvatske je razrešil njih dolžnosti vse župane, ki so bili imenovani na Hrvatskem. Edino župan v Zagrebu ni bil razrešen, ker je bil imenovan s kraljevim ukazom. Za komisarje obč. uprav so bili imenovani najstarejši pravni uradniki na občinah.

Hrvatsko narodno zastopništvo je izvolilo naslednjih **osem odborov,** ki naj bodo posvetovalni organi bana: finančni odbor, narodnogospodarski odbor s pododdelki: kmetijstvo, trgovina, obrt, industrija, gozdovi in rude, zakonodajni odbor, odbor narodne prosvete, odbor za ljudsko zdravje, odbor za socialno skrbstvo, odbor za javni promet in odbor za zaščito domovine Hrvatske.

Uradni list banovine Hrvatske se imenuje odslej »Narodne novine, službeni list banovine Hrvatske«.

Hrvatski ekonomisti ne bodo sodelovali na II. kongresu ekonomistov in komercialistov v Beogradu, ker so že pred meseci izstopili iz beograjske zveze ter ustanovili svojo zvezo v Zagrebu.

Ljubljanski velesejem bo otvoril kmetijski minister dr. Branko Čubrilović, ki je tudi častni predsednik letošnjega velesejma. V Ljubljano pride v soboto dopoldne v spremstvu pomočnika kmetijskega ministra Budimirja Cvijanovića.

Izdelana je uredba o ustanovitvi privilegirane **družbe za izdelovanje umetne svile.**

20 profesorjev nadškofijske gimnazije v Zagrebu je bilo imenovanih za državne uradnike, da bo morala v bodoče nadškofija kriti samo materialne stroške za vzdrževanje gimnazije.

Zaradi preveč suhega vremena bo letošnji pridelek paprike mnogo manjši ko druga leta. Pri dobri letini znaša pridelek 550 vagonov, letos ga pa cenijo na samo 100 vagonov.

Finske državne železnice so naročile v Angliji 36.000 ton premoga.

Francoska socialistična parlamentarna skupina je imela pod predsedstvom Bluma sejo, na kateri je izglasovala zaupnico francoski vladi za njeno politiko. Hkrati se je izjavila za sklicanje mednarodne konference, ki naj bi rešila vsa sporna vprašanja. Na tej konferenci da bi morala Nemčija odnehati v nekaterih točkah v interesu splošnega miru.

Na železniški postaji v Tarnovu je bil izvršen bombni atentat, zaradi katerega je bilo ubitih 19 oseb. Pri atentatu so sodelovali tudi nemški državljani. Trije aretirani nemški atentatorji so svoje sodelovanje priznali.

Plovba na Visli je ustavljena do mesta Gdanska. Tudi železniški promet med Poljsko in Gdanskim je ustavljen.

V Mandžurijo je vdrlo 15.000 sovjetsko-mongolskih vojakov, ki so prodrli 14 km daleč. Japonci poročajo, da se je nato razvila velika bitka in da so se sovjetsko-mongolske čete morale umakniti.

Radio Ljubljana

Sobota 2. sept. 10.00: Prenos otvoritve ljubljanskega velesejma, nato koncert vojaške godbe — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Nac. ura — 20.00: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar) — 20.30: Vesel živalski krog. — Pisan večer — 22.00: Napovedi, poročla — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, dne 3. sept. 8.00: Ruski sekstet — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Citraški dueti — 10.00: Prenos tabora bojevnikov z Brezij — 11.30: Koncert radijskega orkestra — 13.00: Napovedi — 13.20: Kvartet: Adamič, Golob, Hubad, Pešl — 17.00: Gospodarska navodila in tržna poročila — 17.30: Orglice in harmonika, vmes poje Roman Petrovčič narodne ob spremljevanju harmonike — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Nac. ura — 20.00: Koroške pesmice (plošče) — 20.30: Koncert ge. Pavle Lovšetove in radijskega orkestra — 22.00: Napovedi in poročila — 22.15: Prenos lahke glasbe z velesejma.

Ponedeljek, dne 4. sept. 12.00: Duet narodnih pesmi ob spremljevanju harmonike (V. Janko, S. Banovec, A. Stanko) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Eksotični zvoki (plošče) — 18.00: Obratna in obrtna zastrupljenja (dr. J. Herfort) — 18.20: A. Dvořak: Rusalka, fantazija po operi — 18.40: Mesečni slovstveni pregled (prof. Fr. Vodnik) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Zanimivosti — 19.40: Nac. ura — 20.00: Lahka glasba — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Cimermanov kvartet.

I. KETTE
LJUBLJANA
Aleksandrova c. 3
***
Specialitete moške mode
***
Vedno zadnje novosti svetovnih modnih center
Cene in postrežba solidna

Ako želite imeti
odlične tiskovine
poslužite se tiska iz
JEKLOREZA — Izdeluje graver
ANTON ČERNE, Ljubljana
DVORNI TRG 1 Telefon 38-61
Etikete -- Stampilje -- Gravure

The Rex Co.
Ljubljana
Gradišče št. 10
Telefon št. 22-68

Kdor hoče biti res dobro in poceni postrežen, ta naj obišče
hotel, restavracijo in kavarno
»METROPOL«
(Miklič)
nasproti glavnemu kolodvoru v Ljubljani.
Telefon: hotel 27-37 Telefon: kavarna 20-22

IVAN VERBINC
Ljubljana, Kolodvorska ul. 23
Pleskarstvo, ličarstvo in soboslikarstvo
Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izdelava zelo solidna in po zmernih cenah.

OBISKOVALCEM VELESEJMA
se priporoča staro znana restavracija
PRI „ŠESTICI" **6** V LJUBLJANI
ANA IN ALBIN IZLAKAR.

Jugoslov. društvo
GUMA ENGLEBERT D. D.
LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica 7
Telefon 35-11
MARIBOR, Trg Svobode 8 - Kopališka 2
CELJE, Razlagova ulica 3

Vsakovrstne ure
zlatnina, srebrnina in optični predmeti po nizkih cenah pri
J. VILHAR, urar, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA ŠTEV. 36

Trgovci! „Trgovski list" je vaše glasilo!
Poročajte zato listu redno o vseh svojih zadevah!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

PODRUŽNICE:
BEOGRAD, CELJE, KRANJ, MARIBOR, PTUJ, RAKEK, SLOVENJ GRADEC, SPLIT, ŠIBENIK, ZAGREB

se Vam priporoča za izvrševanje vseh bančnih poslov

Sprejema vloge na knjižice in tekoče račune proti najugodnejšemu obrestovanju, finansira industrijo in trgovino, izvršuje nakazila tu- in inozemstvu, kupuje in prodaja valute, devize, vrednostne papirje itd.

Delniška družba pivovarne

»UNION«

Poštni predal št. 45

Telefon št. 23-10 in 23-11

Pivovarna in sladarna. Tovarna za špirit in kvas v Ljubljani

Priporoča svoje izborne izdelke, in sicer:

SVETLO IN ČRNO PIVO

V SODIH IN STEKLENICAH

Pekovski kvas, čisti rafinirani špirit

Ivan Brunčič

Ljubljana, Celovška cesta 42

Stavbeno in pohištveno pleskarstvo in ličarstvo. Se najtopleje priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cena zmerna! Delo solidno!

Glavno zastopstvo in skladišče

E. ROSA, Ljubljana

Pred 300 leti

se je pripisovalo z Rogaško slatino dosežena zdravljenja neki tajinstveni sili.

Danes

je ta zdravilna moč znanstveno ugotovljena. Je to blagodar narave trpečemu človeštvu.

Pa tudi za zdrave

je Rogaška slatina neprecenljiva za ohranitev zdravja. Tudi Vam bo Vaš organizem poplačal z večjo odpornostjo, če namesto druge pijete Rogaško slatino!

Umetne roke in noge oporni aparati, ortopedični stezniki, vložki za ploske in žuljave noge, kilni in trebušni pasovi vseh vrst, gumijaste nogavice itd. itd.

BRUSENJE, NIKLJANJE

„PROTEZA"

VEROVŠEK & Ko.

Ljubljana, Krekov trg 10

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

R. Z. Z NEOM. Z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodneje

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%

Jesenski plašči in kostumi za dame, površniki, športne obleke za gospode

FRAN LUKIČ, LJUBLJANA

Stritarjeva ulica 9

modeli dospeli

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA

KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrace, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Nenadkriljiva kolesa znamke „PRESTO"

SPLOŠNA TRGOVSKA DRUŽBA D. Z O. Z.

LJUBLJANA, Tyrševa c. 33

OKUSNO LEPO HITRO

VAM IZGOTOVIMO KAKRŠNO KOLI TISKOVINO V VAŠE NAJVEČJE ZADOVOLJSTVO, KER RAZPOLAGAMO Z NAJMODERNEJŠIMI PRIPOMOČKI IN STROJI

TELEFON 25-52

TISKARNA MERKUR D. D.

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA UL. 23

USTANOVLJENO LETA 1888

TELEFON ŠTEV. 25-15

Brata Mosković

Ljubljana

veletrgovina usnja

Vse strojarske maščobe, in fištran degras kakor strojila (ekstrakti) ter usnjarske kemikalije vedno na zalogi

Za vse vrste zavarovanja trgovskih podjetij se Vam priporoča

TELEFON 2176 ali 2276

„SLAVIJA"

jugoslovanska zavarovalna banka

V LJUBLJANI

En gros **En detail**

I. C. MAYER

MANUFAKTURNA VELETRGOVINA

Wolfova ul. 1 - **LJUBLJANA** - Marijin trg

PRIPOROČA CENJENIM ODJEMALCEM SVOJO BOGATO ZALOGO VSEH VRST MANUFAKTURNEGA BLAGA

TVRDKA USTANOVLJENA LETA 1834

Najboljša kakovost - zadovoljni odjemalci!

Priporočajte torej:

MAGGI-jeve izdelke za juhe

JUGOSLAVIJA

Največja domača delniška zavarovalna družba

Zavaruje: življenje, požar, vlomsko tatvino, jamstvo, nezgode, transport, steklo, točo, avtomobile in živino.

Lastne palače in zgradbe v Ljubljani, Aleksandrova cesta 11 in Gosposvetska cesta 4, nadalje v Beogradu, Zagrebu, Osijeku in Petrovgradu.

Ravnateljstva v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Osijeku, Novem Sadu, Petrovgradu, Sarajevu in Splitu.

Podružnice in ekspoziture v vseh večjih krajih — zastopstva po vsej državi.

Pojasnila daje RAVNATELJSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO v Ljubljani, Aleksandrova cesta 11 in vse njegove podružnice in krajevna zastopstva.

DIAMANT

pletilni stroji, najnovejše konstrukcije, poznano kvalitetno delo

Diamant

igle za pletilne stroje vseh strojnih sistemov

kolesa in motorna kolesa

ADOLF FÜHR, LJUBLJANA

MASARYKOVA CESTA ST. 19 - TELEFON ŠT. 44-34

VELEŽGANJARNA Tvornica likerjev, ruma, vinjaka, vina-vermuta, bermeta, malinovca iz gorskih malin

Viktor Meden • Ljubljana

Celovška cesta štev. 10 — Telefon štev. 20-71

PRISTNE KRANJSKE KLOBASE

TVRDKE

J. ROZMAN

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 83 Telefon 27-66

Frančiškanska ulica 3

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tistega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Kanadske srebrne, plave in kamčatka lisice

v veliki izbiri

Dolenc Josip

Sv. Petra c. 19

Telefon štev. 22-62

Viljem Brauns

TOVARNA ANILINSKIH BARV IN KEMIČNIH IZDELKOV

Celje

Priporoča svoje specijalne izdelke

barve za obleke v zavitkih,
barve za luženje lesa v zav.,
barve za tla v zavitkih,
barve za pirhe v zavitkih,
Vilbra barve za usnje.

Anilinske barve za obrtniške potrebe

barve za volno,
barve za bombaž,
barve za živila,
barve topljive v masti,
barve topljive v olju,
barve za sveče,
barve topljive v vodi,
barve topljive v špiritu.

Razne kemične izdelke za gospodinstvo in obrt

Zahtevajte cenike!

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Stavbno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjenje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica štev. 4

Telefon 33-80

Egidij Šušteršič

SOBOSLIKARSTVO

KRIŽEVNIŠKA UL. 6 - Telefon št. 31-06

IZVRŠUJE VSA V TO STROKO SPADAJOČA DELA STROKOVNO IN PO SOLIDNIH CENAH

»GROM« Carinsko-posredniški in spedicijski bureau d. z o. z.

LJUBLJANA, Masarykova c. 14/I.

NASLOV BRZOJAVKAM: „GROM". TELEFON INTERURBAN ŠT. 2454

Zastopstva v vseh večjih mestih v tu- in inozemstvu. Zastopniki družbe spalnih vozov S. O. E. za ekspresne pošiljke. Vse potrebne informacije brezplačno

AVTOMATSKE BRZOTEHTNICE

3 vrste od 2 do 20 kg tudi polnoavtomatske v raznih barvah

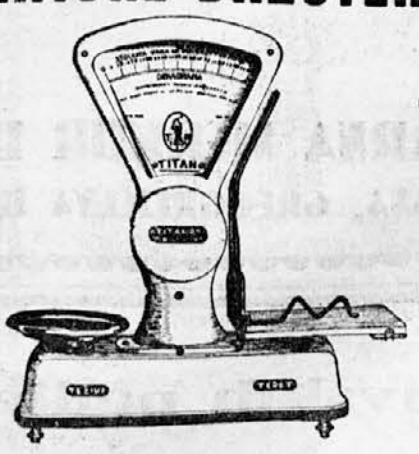

2 letna garancija

Vsi ležaji iz poldragega kamna

Domač proizvod!

Titan d. d., Kamnik

JESEN PRIHAJA — NABAVITE SI PRAVOČASNO

elegantne, moderne vzorce kvalitetnega blaga za obleke in zimske suknje po nizki ceni pri tvrdki

DRAGO SCHWAB - LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA 7

Moška in deška konfekcija vedno na zalogi
Prvovrstna izdelava — moderni kroji

Izdajatelj »Konzorcij Trgovskega lista«, njegov predstavnik dr. Ivan Pless, urednik Aleksander Železnikar, tiska tiskarna »Merkur«, d. d., njen predstavnik Otmar Mihalek, vsi v Ljubljani.